PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb postale I gruppo - Cena 70 lir

Leto XXV. Št. 237 (7431)

TRST, sobota, 11. oktobra 1969

NA PREDLOG MINISTRA ZA DELO DONAT CATTINA

Prihodnji teden obnovitev pogajanj za novo delovno pogodbo kovinarjev

Sindikalne organizacije FIM, FIOM in UILM so sprejele poziv ministra za delo in sporočile, da so pripravljene na obnovitev razgovorov s Confindustrio in Intersindom

RIM, 10. — Minister za delo Donat Cattin je poslal delavskim sindikatom, Confindustrii in Intersindu pismo, v katerem jih poziva, naj se ponovno sestanejo in nadaljujejo z razgovori za obnovitev vsedržavne delovne pogodbe kovinarjev, ki so bili prekinjeni pred mesecem dni.

Minister v svojem pismu piše med drugim: «V zadnjih dneh so predstavniki strank, ki so neposredno zainteresirane za obnovitev vsedržavne delovne pogodbe kovinarjev dale vrsto izjav, iz katerih je bila razvidna želja po obnovitvi pogajanj med sindikati in delodajalci. Zgrešeno bi bilo, če bi ne zabeležili to dobro voljo in jo tudi upoštevali. Zato se obračam na sindikalne organizacije in organizacije delodajalcev, naj se čimprej sestanejo in naj obnovijo pogajanja.

Nadaljevanje spora v nedogled, ne da bi poiskali kako možnost rešitve z odstranitvijo spornih točk, bi gotovo prineslo veliko škodo obema strankama in gospodarskemu ter socialnemu razvoju dežele. V preteklem obdobju sindikalnega spora je prišlo do napetosti ter do nepopustljivih stališč. Kljub temu pa se zavedam, da se obračam na velike organizacije, ki so, kot predstavnice velikih in največjih interesov italijanske družbe, že v mnogih priložnostih pokazale, da znajo premostiti sektorske težave, upoštevajoč splošne vsedržavne koristi. Zaradi tega menim, da bi lahko prišlo do prvega srečanja že v začetku prihodnjega tedna in sem prepričan, da bodo prizadete stranke ugodno sprejele ta nujen poziv, na katerega pričakujem pozitiven odgovor.»

FIM, FIOM in UILM, tri vsedržavne sindikalne organizacije kovinarjev sindikalnih zvez CISL, CGIL in UIL, so poslale ministru za delo Donat Cattinu in na znanje Confindustrii in Intersindu pismo, v katerem poudarjajo, da «so vedno izražale voljo po obnovitvi pogajanj brez predhodnih pogojev in v spoštovanju svobodne sindikalne akcije». V pismu treh sindikalnih organizacij je nadalje rečeno, «da so tri tajništva pripravljena na neposredne razgovore s Confindustrio in Intersindom v prvih dneh prihodnjega tedna».

FIM, FIOM in UIL so pozneje sporočile, da so se dogovorile za skupni sestanek treh sindikalnih izvršnih odborov, ki bo v Rimu v petek, 17. t. m., na katerem se bodo dogovorili o taktiki in strategiji najbolj primerne akcije, ki naj zagotovi razvoj in pogajanja na osnovi posvetovanj z delavci. Nadalje bodo govorili o morebitnih novih sindikalnih akcijah ter o stališčih, ki jih bo zavzela nasprotna stranka.

Tudi Confindustria je sporočila, da je predsednik dr. Costa sklical izvršni odbor Confindustrie za petek, 17. t. m. ob 10. uri. Ob 16. uri istega dne pa je Confindustria sklicala sestanek vseh predsednikov in ravnateljev pridruženih združenj, na katerem bodo razpravljali o sindikalnem položaju.

Danes je bila objavljena resolucija, ki je bila sprejeta pretekło noč na sestanku izvršnega sveta odbora CGIL. Resolucija poudarja polno veljavnost stališča, ki ga je do sedaj zavzela CGIL v pogledu borbe za obnovitev delovnih pogodb in poudarja, da ni mogoče pogojevati pogajanj s prekinitvijo sindikalnih akcij, ki se lahko nadaljujejo na osnovi odločitev posameznih sindikalnih organizacij, v odgovor na morebitne grožnje in represalije delodajalcev. Nadalje resolucija ugotavlja, da je danes vse italijansko sindikalno gibanje solidarno z delavci v borbi. Izvršni odbor CGIL, pravi dalje resolucija, odobrava predloge za sindikalne akcije o stanovanjskem vprašanju, obdavčenju dohodkov od dela in o zdravstveni reformi. Glede teh vprašanj je izvršni odbor CGIL sklenil, da bo predlagal tajništvom CISL in UIL, naj bi se dogovorili o proglasitvi prve splošne stavke o teh vprašanjih.

Vsedržavni tajnik UIL Ravenna je danes izjavil v zvezi z razvojem sindikalne borbe, da obnovitev pogajanj za delovno pogodbo zidarjev, obnovitev dvogovora med delavci in delodajalci kemične stroke in ugodni odgovor treh sindikatov kovinarskih delavcev na poziv ministra za delo za obnovitev pogajanj s Confindustrio in Intersindom, dokazujejo, da so delavske sindikalne organizacije vedno pripravljene na razgovore o delovnih pogodbah na sindikalni ravni.

Zasedanje CK PSU

RIM, 10. — V Rimu se je danes začelo zasedanje CK PSU z uvodnim poročilom tajnika Ferrija ter z razpravo o poročilu, v katero so posegli številni govorniki. Zasedanje se bo nadaljevalo tudi jutri.

Po izvolitvi Tanassija za predsednika CK je tajnik Ferri začel svoje poročilo z napadom na PSI, ki da je zavrgel dokument o združitvi in se povrnil s starim stališčem «neofrontizma» s komunisti in demokrščansko levico. Ferri je tudi zanikal, da bi se v notranjosti KPI karkoli premikalo «v demokratičnem in avtonomističnem smislu». Dejal je dalje, da je sedanja enobarvna vlada zelo šibka, predvsem zaradi notranjega položaja v sami KD.

Glede možnosti obnovitve levosredinske koalicije je Ferri trdil, da so socialdemokrati «razpoložljivi», da pa je treba prej najti «skupne politične temelje» ter da je treba razčistiti vprašanje odnosov s komunisti.

V razpravo o Ferrijevem poročilu je med drugimi posegel tudi Preti, ki je izrazil svoj skepticizem glede možnosti obnovitve koalicije leve sredine. Tudi Preti je trdil, da je sedanja enobarvna vlada šibka, nato pa je dejal, da možnost dvobarvne vlade KD - PSI «ni realistična». Končno je Preti izrazil prepričanje, da mora PSU z zaupanjem gledati na prihodnje volitve, iz katerih bo izšel okrepljen.

V poslanski zbornici se je danes nadaljevala razprava o zakonskem osnutku o ločitvi zakona, v katero so posegli komunist Valori ter demokristjana Bianchi in Mattarella, medtem ko je bila seja senata posvečena v glavnem krajevnim in tehničnim vprašanjem.

Vodstvo PSI je bilo sklicano za torek, 21. oktobra, demokrščansko vodstvo pa za petek, 17. oktobra.

Moro v Kanadi na uradnem obisku

OTTAWA, 10. — Italijanski zunanji minister Aldo Moro je dospel danes na uradni obisk v Kanado. V Ottawi se je Moro sestal s kanadskim ministrskim predsednikom Trudeaujem in z zunanjim ministrom Scharpom. Uradni razgovori med italijansko in kanadsko delegacijo se bodo nadaljevali tudi jutri, v nedeljo pa bo Moro obiskal predstavnike raznih italijanskih skupnosti v Kanadi. Zunanji minister se bo vrnil v Rim v nedeljo zvečer.

Pompidou bo obiskal SZ

MOSKVA, 10. — Francoski zunanji minister Schumann, ki je na uradnem obisku v SZ, je danes sporočil časnikarjem, da bo predsednik republike Pompidou v prvi polovici prihodnjega leta uradno obiskal SZ. Poleg tega je Schumann sporočil, da je povabil sovjetskega zunanjega ministra Gromika, naj obišče Francijo v začetku leta 1970.

Nixon preučuje vietnamsko politiko

WASHINGTON, 10. — Ameriški predsednik Nixon se pripravlja, da ponovno preuči celotno svojo politiko v Vietnamu. V ta namen se je danes v Beli hiši sestal z bivšim podpredsednikom Humbertom Humphreyem, v prihodnjih dneh pa bo imel razgovore z načelnikom združenih generalnih štabov generalom Wheelerjem, z ameriškim veleposlanikom v Sajgonu Bunkerjem ter z načelnikom in podnačelnikom delegacije ZDA na pariških pogajanjih Cabot Lodgeom in Habibom.

Danes se je medtem po daljši odsotnosti vrnil v Pariz načelnik severnovietnamske delegacije na pogajanjih za Vietnam veleposlanik Xuan Thuy. Ob prihodu na letališče v Orlyju je izjavil, da obstajata dva pogoja za napredek pogajanj: hiter in popolm umik ameriških in zavezniških čet ter ustanovitev nove začasne koalicijske vlade v Južnem Vietnamu, ki naj pripravi svobodne in demokratične volitve.

PREDLOŽEN DOKUMENT Z ZAHTEVAMI BENEŠKIH IN KANALSKIH SLOVENCEV

Včeraj je predsednik dežele Berzanti sprejel Slovence videmske pokrajine

Berzanti: Dežela bo izpolnila, kar je v njeni pristojnosti, glede drugih zahtev pa bo posredovala pri vladi - Za Slovence v videmski pokrajini so govorili Predan, Petričič, Cenčič, Černo, Prešeren in Qualizza

Med razgovorom pri dr. Berzantiju

Včeraj je predsednik deželnega odbora dr. Alfredo Berzanti sprejel v Trstu predstavnike Slovencev iz Beneške Slovenije in iz Kanalske doline. V predstavništu so bili: Emil Cenčič, župnik iz Gornjega Trbilja, dr. Viljem Černo, občinski svetovalec v Brdu, Pasquale Gujon, župnik v Matajurju, Pavel Petričič, profesor v Špetru Slovenov, Izidor Predan, predsednik prosvetnega društva «Ivan Trinko» v Čedadu, Simon Prešeren, trgovec v Trbižu, M. Qualizza iz Šent Lenarta, profesor v videmskem semenišču, in Vojmir Tedoldi, urednik «Matajurja».

K predsedniku Berzantiju so jih spremljali: deželni svetovalec Arnaldo Baracetti (KPI), deželni svetovalec Flaminio De Cecco (PSIUP), deželni svetovalec Dušan Lovriha (KPI), deželni svetovalec in podpredsednik deželnega sveta Arnaldo Pittoni (PSI) in deželni svetovalec dr. Drago Štoka (SS).

Po sprejemu so nam udeleženci povedali:

Predsednika Berzantija je pozdravil IZIDOR PREDAN, se mu zahvalil za sprejem in mu predstavil predstavnike beneških in kanalskih Slovencev. Rekel je, da so prišli k predsedniku Berbantiju, da mu predložijo dokument, ki ne vsebuje nesmiselnih zahtev, marveč takšne, ki jim bo moč z dobro politično voljo ugoditi. Rekel je, da vedo, da ne more vseh teh zahtev dežela rešiti, da pa jih lahko podpre pri pristojnih oblasteh. Zatem je prebral glavne točke, označene v dokumentu. Rekel je, da so te zahteve minimalne, da pa je končni smoter beneških Slovencev, da v daljši perspektivi dosežejo pravice, ki jih uživajo Slovenci v Gorici in v Trstu. Na te zahteve vljudno opozarjajo predsednika Berzantija v prepričanju, da se Slovencem v videmski pokrajini priznajo pravice, ki jih zagotavlja republiška ustava.

Zatem je spregovoril prof. PETRIČIČ, ki je rekel, da se često postavlja v dvom upravičenost omenjenih zahtev. Toda treba je upoštevati vzdušje po tolikih letih zapostavljanja beneških Slovencev. Pri tem je na kratko omenil, kar je pisal pred 103 leti časopis «Il Giornale di Udine», to je takoj po zedinjenju videmske pokrajine z Italijo. Ta list je že takrat pisal, da je treba beneške Slovence kulturno povzdigniti z njihovim poitalijančenjem. To pisanje je bilo dejansko žaljivo. Politika liberalne in kasneje fašistične Italije se je nadaljevala v tem duhu, pri čemer je pač bil smoter čimprej poitalijančiti beneško ljudstvo. Pri tem so uporabljali tudi nasilje. Če se vse to upošteva, potem se pač lahko razume, zakaj ni beneško ljudstvo upalo postavljati upravičenih zahtev. Pisanje omenjenega lista je poleg poitalijančevanja predpostavljalo tudi gospodarski napredek področja, toda do tega ni prišlo. Ko se torej govori o pravicah prebivalstva tega področja, je treba upoštevati vse to zgodovinsko ozadje.

Župnik CENČIČ je omenil resno vprašanje izseljevanja in je rekel, da mora večina mladine, ko doseže 18. leto iti po svetu s trebuhom

(Nadaljevanje na 2. strani)

Uradno poročilo dežele

Tiskovni urad dežele Furlanije-Julijske krajine je izdal naslednje uradno poročilo:

Predsednik deželnega odbora Berzanti je sprejel danes popoldne v Trstu delegacijo iz Nadiških dolin, iz Terske doline in iz Kanalske doline, ki mu je predočila številna vprašanja, ki se tičejo državljanov slovenskega jezika, bivajočih na teh področjih.

V delegaciji so bili gospod Predan, predsednik prosvetnega društva «Ivan Trinko», prof. Petričič iz Špetra Slovenov, dr. Černo občinski svetovalec iz Brda, župnik Qualizza iz Šentlenarta, župnik Cenčič iz Gornjega Trbilja (Srednje), župnik iz Matajurja Gujon, gospod Prešeren iz Trbiža in gospod Tedoldi. Sestanka so se udeležili tudi deželni svetovalci Baracetti, De Cecco, Lovriha, Pittoni in Štoka.

Predsednik Berzanti je najprej poslušal udeležence, ki so mu orisali razna vprašanja, nakar je zagotovil, da bo deželna uprava proučila rešitev nakazanih vprašanj, zlasti tistih, ki so gospodarsko-socialnega značaja in ki spadajo v pristojnost deželne uprave same. Za vprašanja, katerih rešitev spada v pristojnost države, je predsednik dejal, da bo deželni odbor opozoril vlado na zahteve, ki jih je postavila delegacija.

Zatem je predsednik Berzanti omenil pobude, ki jih deželna uprava, posebno pa še deželno odborništvo za kmetijstvo in ERSA uresničujejo, da odpomorejo zastoju, v katerem so Nadiške doline. Pri tem je potrdil obveznost, ki teži za tem, da se zajamči prebivalstvu samih dolin zadovoljiv gospodarski in socialni razvoj.

300.000 LJUDI VČERAJ NA VELIKI PROSLAVI V ZAGREBU

Važen govor predsednika Tita ob 50-letnici KPJ, SKOJ in sindikata

V okviru odnosov SFRJ z drugimi državami je Tito poudaril sodelovanje s Sovjetsko zvezo in drugimi socialističnimi državami in še posebno prijateljske odnose z Italijo, Avstrijo in Romunijo

(Od našega dopisnika)

ZAGREB, 10. — V glavnem mestu Hrvatske Zagrebu je bila danes na Trgu republike veličastna proslava 50-letnice KP Jugoslavije, SKOJ in sindikata. Na zborovanju, ki se ga je udeležilo o krog 300 tisoč prebivalcev Zagreba in okolice, je govoril predsednik republike Tito. Njegov govor so spremljale tudi delegacije 71 mladinskih gibanj na svetu, s katerimi Zveza mladine Jugoslavije vzdržuje tesne stike. Na govorniški tribuni so bili veterani jugoslovanskega komunističnega mladinskega in sindikalnega gibanja, številni člani sveta federacije, zastopniki družbeno - političnih organizacij in druge osebnosti. V svojem govoru, katerega uvodni del se nanaša na slavno zgodovino partije in SKOJ in sindikata in na naloge, ki so pred jugoslovansko skupostjon, posebno v doslednem izvajanju gospodarske in družbene reforme in odstranjevanju raznih težav, je Tito govoril tudi o zunanjepolitičnih vprašanjih.

Predsednik republike je ugotovil, da Jugoslavija zaradi svoje doslednosti in načelne zunanje politike uživa danes velik ugled v svetu, kar ji je omogočilo, da razvija trdne odnose s številnimi državami na vseh celinah, a gospodaskim podjetjem Jugoslavije je bila odprta pot na prej nedostopna področja. Danes nad 13.000 jugoslovanskih delavcev in strokovnjakov gradi razne objekte v 36 državah Azije, Afrike, Evrope in Latinske Amerike, katerih vrednost je v prvih šestih mesecih letos znašala nad eno milijardo novih dinarjev.

V pregledu odnosov z drugimi državami je Tito ugotovil, da je z obojestranskimi napori dosežena visoka stopnja sodelovanja s Sovjetsko zvezo in z ostalimi socialističnimi državami na raznih področjih in posebno poudaril pomen nedavnega obiska sovjetskega zunanjega ministrstva Gromika v Jugoslaviji. V razgovoru z njim je prišlo, po besedah predsednika Tita, do skupnih pogledov, in ugotovitve, da je treba premostiti nesoglasja iz nedavne preteklosti, gledati v bodočnost in gojiti to, kar je v skupno korist obeh držav. Na osnovi nedavnih srečanj in pogovorov, se po mnenju Tita odnosi dobro razvijajo in da ni potrebno še posebno dokazovati, da je nadaljevanje vsestranskega sodelovanja med Sovjetsko zvezo in ostalimi socialističnimi državami v interesu vseh prizadetih narodov.

Tito je kot posebni pomen manifestacije prijateljstva in plodnega sodelovanja s sosedi še posebno poudaril sestanek s Ceasescujem pri Železnih vratih, obisk predsednika Italije Saragata in bodoče srečanje s predsednikom Avstrije v nedeljo v Radgoni. Obisk predsednika Saragata je Tito ocenil kot zelo pozitiven in poudaril, da je v razgovorih prišlo do polnega izraza obojestranske želje, da se sodelovanje med Jugoslavijo in Italijo, ki je že doseglo visoko stopnjo, se nadalje vsestransko razvija. Ne glede na razliko družbene ureditve, da je Italija član atlantskega pakta in Jugoslavija neuvrščena socialistična država, se je pokazalo, da so pogledi obeh držav na nekatera najvažnejša mednarodna vprašanja precej slični. Tudi nedeljsko srečanje s predsednikom Jonasom bo dalo priložnost za razgovore o nadaljnjem napredku jugoslovansko - avstrijskega sodelovanja, je poudaril Tito, in dodal, da so te tri manifestacije v zadnjih mesecih dokaz pravilnosti in uspeha politike dogreba sosedstva, kar je bistvenega mednarodnega pomena. Tudi odhod z drugimi zahodnoevropskimi državami se, po besedah Tita, uspešno razvijajo na političnem, gospodarskem, kulturnem, turističnem in drugih področjih. Uspešnejše gospodarsko sodelovanje z nekaterimi zahodnoevropskimi državami sicer ovirajo omejitve jugoslovanskega izvoza v države EGS. Tito je poudaril, da je v obojestranskem interesu, da se odnosom med Jugoslavijo in državami EGS zagotovijo trdnejši pogoji.

Glede evropske varnosti, ki ji je Jugoslavija vedno posvečala veliko pozornost, je Tito dejal, da je potrebno, da se čimprej preneha z brezplodnimi razpravami o tem, ali gre za stvarno konstrutivne pobude ali samo za propagando in da se pristopi h konkretnim pripravam za sklicanje konference evropske varnosti. Jugoslavija podpira vse pobude v tej smeri in sodi, da vprašanje udeležb nekaterih izven evropskih držav, kot na primer ZDA in Kanade, ne predstavlja nobene težave. Bistveno je, da se sprejmejo stvarni ukrepi za uresničitev varnosti vseh evropskih držav, je dejal Tito.

V nadaljevanju svojega govora je Tito še posebno izrazil solidarnost Jugoslavije junaški borbi vietnamskega ljudstva in ponovil znano jugoslovansko stališče glede rešitve krize na Bližnjem vzhodu.

Tito je nato dejal, da je treba premostiti blokovsko politiko in vse druge oblike delitve sveta, kar predstavlja osnovni pogoj za utrditev miru in mednarodnega sodelovanja na trdnih enakopravnih osnovah. V zvezi s tem je Tito poudaril važnost aktiviranja dejavnosti neuvrščenih držav v borbi za neodvisnost, suverenost in ustvarjanje pogojev za hitrejši razvoj nerazvitih področij in utrditev miru na svetu. Glede konference na vrhu neuvrščenih držav je Tito dejal, da je treba konferenco dobro pripraviti, da se ne bodo sprejemale samo deklarativne izjave, temveč da bodo doseženi konkretni rezultati.

Ob zaključku je Tito ugotovil, da mora mlada generacija s svojim delovanjem koristiti socialistični družbi, gojiti revolucionarni duh v nadaljnjem napredkem gibanju in se odločno boriti proti vsem poskusom ločitve šolske mladine od delavske in kmečke mladine. Pri tem mora mladina upoštevati, da se v samoupravni družbi ne more govoriti o izmenjavi generacije (da mlada generacija zamenjuje staro), temveč o tem, da mladi, sposobni ljudje prihajajo na mesta tistih, ki so dali od sebe vse kar so mogli.

V začetku svojega govora je Tito obudil spomin na revolucionarno pot napredne mladine Jugoslavije pred vojno in med vojno, na velike žrtve posebno v narodnoosvobodilni borbi, saj je bilo v partizanskih oddelkih 75 odst. mladih borcev. Tito je izrazil prepričanje, da bo tudi sedanja mladina prav tako hrabro in odločno kot njeni predhodniki branila neodvisnost in pridobitve socialistične Jugoslavije. Tito je poudaril, da je današnja mladina velika potencialna moč jugoslovanske samoupravne družbe v naporih za hitrejši razvoj in da mladina upravičeno zahteva vključevanje v proizvodno družbo. Tito je še posebno poudaril, da je dolžnost vseh braniti enotnost in krepiti jugoslovansko skupnost. Pri tem pa pripada posebna naloga prav mladim, ki so že dokazali, da sta jim ozek nacionalizem in imperializem tuja.

Osrednja proslava 50-letnice SKOJ je bila danes dopoldne v Zagrebu obeležena s slovesno sejo in konferenco Zveze mladine Jugoslavije v delavskem inštitutu «Moša Pijade». Seje so se udeležili tudi veterani KPJ, SKOJ, sindikata, delegacije občinskih skupščin in predstavniki zvezne uprave. Med drugimi so bile navzoče delegacije predsedstva ZKJ, Zvezne konference SZDL Jugoslavije, Zveze sindikata Jugoslavije, zveznega izvršnega sveta pod vodstvom Mitje Ribičiča, Zveznega odbora borcev narodnoosvobodilne borbe Jugoslavije, konference družbene aktivnosti žena Jugoslavije, JLA, predstavniki vseh republik, pokrajin in mesta Zagreba. Navzoči so bili med drugimi tudi člani izvršnega biroja predsedstva ZKJ Edvard Kardelj, Mijalko Todorović, Vladimir Bakarić, Veljko Vlahović in drugi.

B. B.

Zahteve Slovencev videmske pokrajine

Gospod predsednik!

V našem pismu z dne 24. julija 1968 smo Vam predložili v prijazno zanimanje vprašanje našega življenja in naših teženj na sploh. Ker ste v svojem odgovoru o razpravi o programu deželnega odbora po izvolitvi 2. deželnega sveta trdili, da smo se zmeraj omejili v zahtevah na načelne prošnje, smo Vam obljubili vlogo z našimi stvarnimi zahtevami, ker smo smatrali, da ste najboj pristojna oblast, ki naj določi, katere od teh naj bi bile predmet prizadevanj in pristojnosti dežele, katere pa bi dežela lahko predložila višjim državnim organom.

Ker smo prišli do zaključka, da bo imel prvi odbor 2. zakonodajne dobe omejen program, ki naj bi ga verificirali po določenem času, smo čakali, da pride do oblikovanja novega odbora in Vam tedaj predložili tiste zahteve, ki se nam zdijo vredne pozornosti in upoštevanja.

Želimo poudariti, da v svojih programskih izjavah z dne 28. februarja 1969 in v svojem odgovoru z dne 11. marca 1969 niste postavili ozemeljskih omejitev pri razvoju deželnega delovanja glede na slovensko skupnost v Furlaniji-Julijski krajini, čeprav je hotel odbornik Stopper v svojem odgovoru na neko vprašanje MSI in svetovalca Lovriha (KPI), Štoke (SS) v deželnem svetu zožiti Vaše lastne izjave z dne 12. julija 1968 in čeprav ste Vi sami ustvarili vtis v nekem podobnem odgovoru svetovalcu Baracettiju, da hočete dati poudarka skoraj izključno gospodarskim vprašanjem, ki na žalost pritiskajo na usoden način na prebivalstvo videmske pokrajine, v kateri živi en del slovenske skupnosti, pri tem ste pa pozabili, da obstaja vprašanje etničnega značaja.

Zato se nam zdi bolj potrebno, da Vam navedemo vprašanja, ki bi jih deželna uprava naravnost ali deželna uprava kot posrednica pri državi privedla k stvarni rešitvi že v tej drugi zakonodajni dobi pod Vašim predsedstvom.

Predvsem Vam želimo predložiti v pozornost zahtevo, da bi se Slovenci iz videmske pokrajine lahko v miru, nezaskrbljenosti, kakor tudi v popolnem pravu okoristili z vsemi odredbami demokratičnega značaja, ki jih vsebujejo ustava, ustavni zakoni in posebni statut dežele, ki je bila ustanovljena prav zaradi prisotnosti slovenske manjšine, da pa pri tem nobena fizična ali javna ali zasebna organizacija ne poskuša na katerikoli način ovirati njihovih teženj za razvoj kot narodnostne skupnosti v povezavi z isto narodnostno skupnostjo v goriški pokrajini.

Zavedamo se, da je danes to možno, ker je stvar demokracije in enakosti med državljani republike napredovala zaradi borb političnih sil vseh ideoloških in političnih usmeritev ter je zato težko, če ne naravnost nemogoče, da bi se stanje povrnilo v preteklost avtoritarnega tipa in torej glede na slovensko nepriznavanje bivanja in tlačenja teženj tega prebivalstva.

Zato bi bilo povsem pravično, da bi se ustvarilo za naše slovenske ljudi v videmski pokrajini ugodnejše izhodišče kakor je današnje. Ker se je že nemogoče vrniti nazaj, toliko v dobrem kakor v slabem, bi bilo vsaj pravično, gospod predsednik, da bi ti slovenski ljudje lahko začeli s tem, kar so si mogli priboriti pri vseh velikih ovirah slovenski prebivalci goriške in tržaške pokrajine in da bi ti ljudje lahko zaživeli v ugodnih pogojih za razvoj njihovega jezika in njihove kulture.

Menimo, da bi izdali same sebe, če si ne bi zastavljali za cilj tega, kar želijo doseči naši bratje iz goriške in tržaške pokrajine. Ta cilj nam je vedno pred očmi in nihče si ne more misliti, da bi nas od tega odvrnil.

Ker smo vendar ljudje, ki se vsak dan srečujemo s trdo stvarnostjo obstoja, marsikdaj bednega in negotovega, smo realisti ter mislimo, da je možno iti korakoma pri doseganju naših pravic kot državljani republike.

V ta namen Vam predlagamo naše začetne zahteve, razdeljene po točkah zaradi boljše preglednosti:

1. Uvesti v učne načrte šol v krajih, kjer prebivajo Slovenci, redne ure slovenščine, kakor se v slovenskih šolah na Goriškem in Tržaškem poučuje italijanščina; take učne ure bi morale biti uve-

(Nadaljevanje na 2. strani)

SEJA PREDSEDSTVA SLOVENSKE KULTURNO - GOSPODARSKE ZVEZE

Ugodna ocena obiskov predsednikov Kavčiča in Saragata

Izvršni odbor SKGZ bo razpravljal na svoji seji 23. oktobra o sedanjem položaju Slovencev v Italiji, o enotnosti in o konkretnih nalogah - Razprava o vprašanjih slovenskega šolstva

Predsedstvo slovenske kulturno-gospodarske zveze je na svoji redni seji v četrtek obravnavalo nekatera pomembna vprašanja Slovencev v Italiji zlasti v vidu dveh pomembnih obiskov, ki nas še zlasti zanimajo. Predsednik Saragat je bil gost predsednika Tita, predsednik izvršnega sveta Slovenije Stane Kavčič pa je obiskal deželo Furlanijo - Julijsko krajino.

Predsednik SKGZ Gorazd Vesel je glede obiska predsednika izvršnega sveta SRS Staneta Kavčiča in obiska predsednika italijanske republike Saragata ugotovil naslednje:

Oba obiska predstavljata potrditev izredno visoke stopnje meddržavnih in obmejnih stikov, ki jo je bilo moč doseči s postopnim odstranjevanjem težav, ki so se pojavljale v stikih med obema jadranskima sosedoma, ter preudarnim ustvarjanjem, v katerih bi se moralo prijateljsko sodelovanje razvijati na političnem, gospodarskem, kulturnem, turističnem in drugih toriščih, kjer se kažejo skupne koristi.

Nas Slovence v Italiji oba obiska še posebej zanimata s stališča naših narodnostnih koristi, ki so najtesneje povezane z italijansko - jugoslovanskimi odnosi, so odvisne od odnosov sil ter večjega ali manjšega razumevanja naših potreb znotraj same Italije.

V pogovorih med najvišjimi državniki Jugoslavije in Italije je bila naša narodna skupnost dvakrat omejena. Najprej je v prvi zdravici poudarli pomembno vlogo narodnostnih skupnosti predsednik Tito, potem pa je v svoji zdravici predsednik republiške skupščine Slovenije Sergej Kraigher v svoji zdravici izrenco naglasil željo, da bi bil storjen korak naprej pri zadovoljitvi teženj, ki jih je izrazila slovenska narodnostna skupnost v Italiji.

Rezultat dveh jasnih in odločilnih stališč predsednika Jugoslavije in predstavnika Slovenije v neposrednih stikih s predsednikom republike Italije Saragatom izhaja v zaključnem sporočilu o dvostranskih pogovorih, v katerem obe strani poudarjata:

«V politiki krepitve dobrega sosedstva se bo še posebej poudarjala važnost sodelovanja ustreznih narodnostnih skupnosti in obmejnega prebivalstva, ki morejo na podlagi notranjih določil in obstoječih mednarodnih sporazumov v veliki meri prispevati k nadaljnjemu izboljšanju ozračja in sodelovanja med dvema državama.»

Za Slovence v Italiji pomeni takšno stališče priznanje njihovih naporov za mednarodno pomiritev v tem delu sveta, pomeni priznanje našega obstoja in vseh potreb, ki jih imamo za naš pravilen narodni razvoj.

Na podlagi vesti, ki so prišle v javnost, italijanska stran ni podala nikakršne izjave, ki bi kazala na njeno pripravljenost, lotiti se obravnave ravnanja s slovensko narodnostno skupnostjo, ki ima še nerešena vsa svoja osnovna vprašanja.

Kakor je takšno ravnanje predstavnikov Italije po eni strani nezadovoljivo, ker kaže na šibko občutljivost njenih predstavnikov do pomembnih juridičnih, etničnih in humanih vprašanj, tako je takšno ravnanje po drugi strani dokaz za vse pripadnike naše skupnosti, da smo še daleč do stopnje, za dosego naših pravic in se morajo zato vse slovenske politične skupnosti zavzemati, da sestavijo osnovne smernice naše narodne politike, da nas bodo na pristojnih mestih poslušali.

V načelnem stališču je bil storjen korak naprej med obiskom predsednika Kavčiča pri predsed-

(Nadaljevanje na 2. strani)

PREDSTAVNIKI SLOVENCEV IZ VIDEMSKE POKRAJINE PRI BERZANTIJU

DEŽELA BO IZPOLNILA KAR JE V NJENI PRISTOJNOSTI

(Nadaljevanje s 1. strani)

za kruhom. Tako odhajajo najboljše mlade sile in prebivalstvo tudi demografsko obuboža. Zaradi tega upada tudi njegova kulturna raven in v občinah nimajo niti za upravljanje sposobnih domačih ljudi. Zato je treba poskrbeti, da se mladi lahko zaposlijo doma.

Dr. VILJEM ČERNO je poudaril kulturno plat vprašanja in rekel, da je treba beneško prebivalstvo kulturno dvigniti, tako da bo izgubilo čut manjvrednosti. Ljudje bi morali postati ponosni na svoj narodni izvor, s čimer bi postali tudi bolj možati, kar bi bilo končno v korist tudi za državo, saj so ljudje s trdno hrbtenico tudi boljši državljani. Ljudje, ki preveč trpijo za čutom manjvrednosti, postanejo namreč hlapčevski. Skratka, kulturne vrednote so bistvenega pomena.

SIMON PREŠEREN iz Trbiža je orisal položaj v Kanalski dolini in rekel, da so bile tamkajšnje vasi razen Naborjeta, čisto slovenske in da so za časa Avstro-Ogrske poučevali v šolah v prvem in drugem razredu izključno slovensko in šele v tretje mrazredu je prišla na vrsto Nemščina. Fašizem pa je slovenščino popolnoma ukinil in to stanje se še sedaj nadaljuje. To je seveda zgrešeno ne le iz načelnih marveč tudi iz praktičnih razlogov. Na tem področju je namreč potrebno znanje vseh treh jezikov dežel, ki se tu stikajo. Sedaj se mnogo govori o Evropi in o široki evropski miselnosti, toda na tem stičišču narodov, prevladuje ozka miselnost. Pritožil se je tudi nad tem, da ni dvojezičnih napisov ter rekel, da bi bilo treba kaj storiti, da se ta pomanjkljivost odpravi.

Prof. QUALIZZA je dejal, da so zahteve po pouku v slovenščini nekaj naravnega, to je v skladu z naravnim pravom in božjimi zakoni. To je tudi zelo koristno s pedagoškega stališča. Zahteve so torej poštene, saj terjamo le zaščito tega, kar je naše.

Predsednik Berzanti je rekel, da je pozorno poslušal, kar so mu povedali. Dežela ima razumevanje za te stvari in noče na noben način izvajati šovinistične in nacionalistične politike. Deželni voditelji vedo, da živimo ob posebni meji, ki je meja različnih narodnosti in stičišče različnih kultur. Nihče noče podcenjevati nobene civilizacije .Zato tudi gledajo s simpatijo na uveljavljanje odnosov prisrčnega sožitja. Sploh bi moralo človeštvo živeti v miru, ne glede na jezike, ki jih govori. S strani dežele ni nobenih težav, da bi upoštevali zahteve. Ko se govori o stvareh načelno, se le težko porajajo nasprotja. Različna stališča pa lahko nastajajo, ko se govori o konkretnih zadevah. Berzanti je rekel, da ne meni, da bi lahko prišlo do bistvenih nesoglasij glede zahtev. Upoštevati pa je treba pristojnost glede njihovega reševanja. Kar se tiče zahtev, kot je na primer vprašanje nekaj ur pouka slovenščine v šolah, je Berzanti rekel, da spada to v državno pristojnost in da bo deželni odbor opozoril vlado na zahteve, ki jih je predložilo odposlanstvo. Glede izboljšanja gospodarskega položaja, bo dežela storila vse, kar je v njeni moči. Sicer pa je že sprejela razne ukrepe, da bi se gospodarske razmere izboljšale. To velja za vse gorsko področje, saj se izseljevanje tiče vseh zaostalih krajev. Treba je tudi upoštevati, da teži mladina povsod za tem, da bi se izselila v mesta, kjer so boljše življenjske razmere. Zato jo je težko zadržati v odročnih gorskih krajih.

Zatem je Berzanti rekel, da bodo morda delegati dejali, da je treba v tem primeru zaščititi določeno narodnostno skupnost, ki bi morala ostati strnjena. Take trditve se lahko razumejo, toda so vprašanja, ki jih je težko rešiti, kajti treba je upoštevati močne želje mladih ljudi po bolj ugodnem življenju, ki so za vse enake ne glede na jezik. Berzanti je tudi dejal, da bo lahko ERSA kaj storila za kmečki razvoj Nadiških dolin in Kanalske doline. Toda treba je upoštevati stvarnost. Kar je moč storiti, bo dežela storila. Ponovil je, da so zahteve, ki so jih postavili delegati, razsodne ter da jim bo skušala dežela ugoditi, kolikor je za to pristojna, glede drugih pa da bo posredoval pri vladi.

Župnik Cenčič je zatem dejal, da je največja pomanjkljivost ta, da niso niti pripravili študije o splošnem položaju ter da so bili razni posegi doslej le bolj razdrobljeni. Rekel je tudi, da bi morali v Čedadu ustanoviti kakšno večje industrijsko podjetje. Pri tem je Berzanti pripomnil, da to ni tako lahko in da je treba predlagati kaj stvarnega.

Prof. Petričič je dejal, da razume, da mladina sili v mesta, dodal pa je, da ni iz teh krajev daleč v Videm. Pripomnil je tudi, da v beneških občinah odpade več kakor 50 odstotkov celotnega dohodka na pošiljke izseljencev. Rekel je, da je treba poskrbeti za razvoj gospodarstva, kajti od tega je odvisen tudi etični obstoj prebivalstva. Ponovil je, da se čuti mladina v Beneški Sloveniji mani vredna. Pri tem je tudi vprašal, kako namerava dežela skušati ugoditi omenjenim zahtevam. Berzanti mu je odgovoril, da bo že prihodnji teden poslal predloženi dokument v Rim ter dodal, da je rešitev jezikovnih vprašanj odvisna prav od države. Kar se tiče stolice slovenskega jezika na fakulteti v Vidmu, je rekel, da se strinja s to zahtevo.

Zatem je župnik Cenčič omenil neke nevšečnosti, ki jih doživlja celo v zvezi z uporabo slovenščine v cerkvi.

Komunistični svetovalec Baracetti je dejal, da je zadovoljen z odgovorom predsednika Berzantija, da pa bo njegova skupina predložila v zvezi s predloženim dokumentom interpelacijo.

Svetovalec Štoka (SS) je dejal, da je zadovoljen, da je odposlanstvo beneških Slovencev neposredno predložilo svoje zahteve, kajti do sedaj je bilo slišati očitke, da jih postavljajo v njihovem imenu Slovenci v Trstu in Gorici. Rekel je, da bi lahko na primer glede pouka slovenščine tudi dežela kaj storila, da bi ga uvedli v večernih šolah.

Socialist Pittoni je rekel, da jemlje z zadovoljstvom na znanje odprtost, ki jo je pokazal v svojih besedah Berzanti. Rekel je, da se z zahtevami predstavnikov Slovencev socialisti strinjajo ter da so bili storjeni koraki naprej za rešitev omenjenih vprašanj. Rekel je, da je prepričan, da bo deželni odbor odločneje posredoval pri vladi za postopno rešitev omenjenih vprašanj v skladu s pristojnostmi.

Svetovalec Lovriha je dejal, da za neka vprašanja ni pristojna le država, marveč tudi dežela. Kar se tiče krajevnih imen, spada to sploh v pristojnost dežele. Glede pouka slovenščine v šolah v videmski pokrajini je Lovriha dejal, da je to odvisno le od dobre volje videmskega šolskega skrbnika. Tu namreč ne gre za ustanavljanje novih šol, ampak za pouk slovenščine v že obstoječih šolah.

Svetovalec PSIUP De Cecco pa je rekel, da prosi predsednika Berzantija, da naj posveti vse svoje sile za rešitev omenjenih vprašanj.

Na koncu je Izidor Predan dejal, da je bil sestanek prisrčen ter se predsedniku Berzantiju zahvalil za sprejem. Rekel je, če bo treba, da bodo prosili za novo srečanje, na kar je predsednik Berzanti dejal: «Na razpolago smo vam.»

Zahteve Slovencev videmske pokrajine

(Nadaljevanje s 1. strani)

dene v obveznih šolah, na učiteljišču v Špetru Slovenov, v poklicnih šolah in tečajih, v otroških vrtcih, ki jih vodi ONAIRC.

2. Oddati učna mesta v krajih, kjer prebivajo slovenski prebivalci, prednostno domačemu učnemu osebju, ki zna jezik učencev in je v njem usposobljeno.

3. Ukrene naj se, da se čimprej nadomesti poučevanje slovenskega jezika in književnosti na jezikovni fakulteti v Vidmu s stolico slovenskega jezika in književnosti.

4. Dežela naj bo pobudnik za finančno pomoč prosvetno - kulturnim društvom, društvom raznih vrst, slovenskemu periodičnemu tisku videmske pokrajine, da bi se tako olajšal njihov razvoj in zagotovilo izhajanje, prav tako kakor se ravna s krožki, raznimi društvi in tiskom v italijanščini.

5. S finančno in moralno pomočjo naj se podpre ustanovitev slovenske ustanove za etnografske, toponomastične, dialektalne, folklorne, zgodovinske študije v kakšnem središču, kjer živijo slovenski prebivalci.

6. Zagotovi naj se, da se bo nadaljevala praksa, po kateri vsaj nekateri uradniki občin, kjer prebivajo naši slovenski prebivalci, znajo in lahko občujejo z občinstvom v slovenskem jeziku.

7. Na osnovi stoletnih tradicij naj se ustanovi medobčinski organ (Dolinski svet, Konzorcij med občinami itd.) v območju, kjer prebivajo Slovenci, da bi tako mogli avtonomno reševati njihove skupne (upravne, ekonomske, socialne, etnične, kulturne) probleme.

8. Ker je znano, da so predeli, kjer živijo slovenski prebivalci, med najbolj zaostalimi in nizko razvitimi v deželi, je treba poskušati rešiti s posebnim ukrepom ad hoc (ki bi bil vnesen v splošni načrt razvoja dežele) ekonomske, socialne probleme naših okrajev.

Zato bi bilo treba najti način kako pričvrstiti naše brate na njihovo zemljo in tako s primernimi pobudami zmanjšati odtok ljudi, ki nas tare in zmanjšuje našo vitalnost kot Slovenci, ki se izgubljajo zaradi izseljevanja po vsej Evropi; v tem smislu bi morala dežela dajati pobudo za načrt valorizacije naših krajev z vsem tistim, kar vsebuje taka zahteva: načrt za turistični razvoj, načrt za pomoč in pospeševanje naših zasebnih kmetijskih podjetij, načrt organizacije za ustanavljanje raznovrstnih zadrug, načrt za pogozdovanje, valorizacija naših pašnikov in hidrogeološkega reguliranja, proučiti možnosti morebitnega posega IRI, kakor se je napravilo v drugih zaostalih delih republike, da bi se tako zaposlila krajevna delovna sila, dati pobudo industrijski iniciativi za konserviranje in predelavo sadja, omogočiti zaposlitev naših ljudi v bližini njihovih dolin.

Jasno se je treba zavedati, gospod predsednik, da sprejetje naših zahtev ne bo v ničemer pripomoglo narodnostnim pravicam, če se ne bo hkrati zagotovila socialno ekonomska podlaga teh prebivalcev.

Gospod predsednik!

Gotovo se boste prepričali, da ne izhajamo iz demagoških stališč, ko Vam predlagamo te točke naših zahtev.

Mislimo, da nam naše bivanje in naša volja, da se razvijamo kot sestavni del slovenske skupnosti v Italiji, nalagata dolžnost pred zgodovino in pred bodočnostjo, da se ne odrečemo svoji narodnosti, čeprav je bila naša zgodovinska pot različna od poti naših sobratov v goriški in in tržaški pokrajini, medtem ko je skupni izvor iz katerega izhajamo, ker poteka 1401. leto, odkar smo se izza Krpatov napotili, da si izberemo prebivališče v teh krajih. Podobna predpostavka ne predstavlja nevarnosti za nikogar, pač pa je izraz istega načela, za katerega so se borili najznamenitejši možje italijanskega Risorgimenta. To se pravi, da se moramo zavedati, kaj smo sami, če hočemo biti bratje z drugimi.

Zato, gospod predsednik, hočemo biti Slovenci, da bi lahko bili tudi boljši državljani republike, kolikor smo bili v preteklosti in to prav na podlagi uresničenja zahtev, ki jih predlagamo v Vašo ljubeznivo pozornost in pozornost odbora, kateremu predsedujete.

Prepričani, da boste vzeli naše zahteve v pretres in da jim boste naklonjeni ter da jih boste vključili v program 2. deželnega odbora,

Seja predsedstva SKGZ

(Nadaljevanje s 1. strani)

niku deželnega odbora Berzantija. Predsednik Kavčič je opozoril na nekatere še neurejene stvari, ki jih v svoji politiki naglašajo Slovenci v Italiji («Slovenci, ki hočejo biti dobri državljani Italije, hkrati pa se zavedajo, h kateremu narodu pripadajo»), je predsednik Berzanti dejal, da je treba pripadnikom «manjšine» zajamčiti poleg absolutne enakopravnosti tudi «posebne oblike zaščite, ki naj zagotovijo njene etične, jezikovne in kulturne značilnosti».

Takšno stališče, ki ga v celoti sprejemamo, predstavlja napredek v primerjavi s prejšnjimi, ko je dežela zavračala odgovornost za obravnavo nacionalnih vprašanj, ter pričakujemo, da bo dežela s svojo dobro voljo naredila vse potrebno za našo enakopravnost.

Na seji predsedstva je bilo ugotovljeno, da velika večina Slovencev v Italiji sprejema stališče, ki ga je izrekel Berzanti, ko je govoril da gre za jamstvo popolne enakopravnosti in istočasno za posebne oblike zaščite.

Na seji predsedstva SKGZ je bila o tem vprašanju daljša razprava, med katero je bilo ugotovljeno, da obstajajo ugodni pogoji za reševanje nekaterih manjšinskih vprašanj in da pri tem predstavlja ključno vprašanje enotnost Slovencev v Italiji. Tu gre za dve stvari: predvsem za enotnost stališč in drugič za enotnost v organiziranem nastopanju.

Predsedstvo Slovenske kulturno-gospodarske zveze je sklenilo, da se bo v četrtek, 23. oktobra sestal izvršni odbor, ki bo podrobneje obravnaval ta vprašanja in kateremu bo predložen predlog za poziv glede enotnosti Slovencev.

Nato je načelnik komisije za šolstvo Edvin Švab poročal o vpisu v slovensko šolo in dejal, da so vsi sodelavci najrazličnejših organizacij ugotovili, da v tej zvezi narašča zavest ljudi, da gre za večjo borbenost in večjo prizadetost. To ni samo zasluga raznih organizacij, temveč gre za splošno vzdušje.

Načelnik komisije za šolstvo je nato orisal nekatera pereča vprašanja in še zlasti podrobno potek dogodkov glede razburjanja staršev v Rojanu in v drugih šolah, ko je zelo hitro interveniral pri šolskem skrbniku, čemur je sledila intervencija šolskega odbora in končno med vsemi Slovenci dogovorjeni predlog, da se najde ustrezno rešitev, na katero je pristal tudi vprašanja v Beneški Sloveniji.

Glede perečih šolskih vprašanj pa je načelnik komisije za šolstvo Edvin Švab opozoril na intervencijo, ki jo je vložil senator KPI Paolo Sema in na razgovor, ki ga je senator imel z ministrom za šolstvo Ferrarijem Aggradijem. Načelnik šolske komisije je dejal, da gre za nov način k pristopu reševanja teh vprašanj ter je poročal o ukrepih, ki jih bodo v tej zvezi izvedli sindikat slovenske šole in komisija za šolstvo pri SKGZ. Gre namreč za ureditev organikov, za rešitev raznih podrobnejših vprašanj slovenske šole v tržaški in goriški pokrajini, za ustanovitev industrijske šole v tržaški pokrajini in za pričetek reševanja šolskega vprašanja v Slovenski Beneški.

Glede šolskih vprašanj je bilo z zadovoljstvom ugotovljeno, da je bilo rešeno vprašanje ravnatelja strokovnega zavoda v Gorici in da so oblasti zadovoljivo rešile zahteve slovenskih predstavnikov.

Predsedstvo SKGZ je pozdravilo profesorja Lava Čermelja, ki proslavlja svojo 80-letnico ter je potrdilo sklep, da se ob tej priložnosti priredi sprejem v Kulturnem domu. Govor je bil tudi o 80 letnici znanega slovenskega pisatelja in kulturnega delavca Andreja Budala.

ZARADI GOSTE MEGLE

Več mrtvih in ranjenih pri iztirjenju vlaka Pariz-Koeln-Hannover

BRUSELJ, 10. — Brzec Pariz - Koeln - Hannover je danes zjutraj zaradi goste megle trčil kakih 15 km od Amurja v Belgiji v tovorniški vlak. Zaradi sunka je zadnji vagon tovornega vlaka odletel v zrak in padel na prvi vagon potniškega. Lokomotiva brzca je iztirila skupaj s tremi vagoni in treščila v hišo, pri čemer je nastal požar. Nesreča je terjala 5 smrtnih žrtev in nekaj ranjenih.

NUNSPEET (Holandska), 10. — Brzec Amsterdam Gröningen je včeraj treščil na železniškem prehodu pri Nunspeetu v osebni avtomobil. Vsi štirje potniki avtomobila so izgubili življenje.

CINISELLO BALSAMO, 10. — Oseminpetdesetletna Vincenzina Colangelo je zahtevala od države odškodnino zaradi smrti 22-letnega sina Vincenza Piccinina, ki se je ponesrečil med delom s traktorjem v zaporu na otoku Capraia, kjer je prestajal dvoletno kazen zaradi tatvine. Ženska se je začudila, da je sin vozil traktor, za kar je treba vozniško dovoljenje. Tega pa njen sin, ki je bil nepismen, ne bi mogel dobiti. Njen odvetnik je izjavil, da bo zahteval 30 milijonov lir odškodnine.

SVOJEVRSTEN REKORD

V 8 urah uničila dva avtomobila

SASSENHEIM (Holandska), 10. — Policijski funkcionarji so izjavili, da je 20-letna Liesbeth Pit dosegla svojevrstni «državni rekord». V osmih urah je namreč uničila kar dva avtomobila. V prvih popoldanskih urah se je nekdo zaletel v njen osebni avto, nekaj ur kasneje pa je Pitova postala žrtev podobnega trčenja, tokrat za volanom avta, ki si ga je izposodila pri očetu. Oba avta sta uničena, Pitova pa se je rešila brez vsakršnih poškodb.

VEDNO NOVE GOVORICE O SKORAJŠNJEM VESOLJSKEM PODVIGU SZ

«Vesoljski avtobusi» bodo povezovali Zemljo s krožno vesoljsko postajo

Postaja s šestimi kozmonavti bo krožila po zemeljskem tiru

MOSKVA, 10. — Danes so se ponovno pojavile govorice, ki so se razširile že 4. oktobra, o skorajšnjem vesoljskem poskusu Sovjetske zveze. Govorijo, da bodo Sovjeti v prvi etapi poskusa skušali uresničiti v zemeljskem tiru krožno platformo, ki bi nato nadaljevala polet proti Luni. Glavna ladja bi z dvema kozmonavtoma ostala kot poveljniška postaja na krožnem tiru, medtem ko bi se na Luno spustilo avtomatično vozilo, ki bi nabralo nekaj materiala in se kasneje združilo z matično ladjo. Celotna odprava bi se nato vrnila na Zemljo.

Prva etapa, to je sestavo platforme in vesoljske ladje na krožnem tiru Zemlje, je potrebna, ker Sovjeti, vsaj po nekaterih govoricah nimajo tako močne rakete kot je ameriški Saturn 5, s katerim so izvedli direktni polet na Luno. Po drugih vesteh pa naj bi polet, ki ga imajo v načrtu, služil le za uresničitev krožne baze. Kasneje bi se posadka približala Luni.

Vsi ti načrti naj bi bili razvidni iz članka, ki ga je v reviji «Socialističeskaja industrija» objavil 4. oktobra kozmonavt Georgij Beregovoj, ki med drugim pravi, da sovjetske vesoljske ladje najprej preizkušajo na Zemlji, nato prazne v vesolju in šele nato s posadko. Vse te poskuse naj bi Sovjeti že izvedli z ladjami vrste «Zond». Da se nekaj pripravlja je razvidno tudi iz voščila, ki jih je izrekel časopih in sicer: «Smo v 13. letu vesoljske ere. Nas čakajo nove naloge, novi vesoljski poleti. Tistim, ki jih morajo uresničiti, voščimo srečne polete.»

V krogih opazovalcev v Moskvi nihče ne dvomi, da bodo med piloti, ki bodo poleteli v 13. letu vesoljske ere proti novim ciljem, tudi Sovjeti.

BOCHUM, 10. — Direktor zavoda za vesoljske raziskave v Bochumu v Zahodni Nemčiji Heinz Kaminski je danes izrazil mnenje, da bo Sovjetska zveza še pred koncem leta postavila na zemeljski krožni tir vesoljsko postajo s šestimi kozmonavti. Vsa dejavnost v SZ je imela namreč namen uresničitev tega načrta.

To postajo za proučevanje raznih pojavov bodo povezovali z Zemljo z vrsto raket, ki bodo imele vlogo «vesoljskih avtobusov».

Brigitte Bardot je stara komaj 33 let, a se je že tretjič ločila. Kdo bo njen četrti mož? O tem kronika še molči, vendar se bo verjetno kmalu zvedelo o novi, kot vedno v večni ljubezni igralke

MRTVEGA NI BILO NIKJER

Slaboumen fant priznal zločin

MILAN, 10. — Lepo oblečen mladenič je včeraj mirno priznal podčastniku železniške policije, da je v čakalnici ubil neko žensko. Podčastnik je fanta aretiral in naročil agentom naj gredo na kraj zločina. Toda v čakalnicah ni bilo, razen nekaj zaspanih potnikov, nobenega sledu o mrtvi ženski.

Mladenič, 23-letni Benedetto Albano iz Monreala pri Palermu ni hotel več govoriti in policajem ni preostalo drugega kot, da so ga poslali v umobolnico.

PARIZ, 10. — «Paris Press» javlja, da bo italijanski režiser filma «Porcile» Pier Paolo Pasolini sprejel francosko državljanstvo. Režiser naj bi bil že sit borbe proti italijanski cenzuri. Pasolini je v Rimu zanikal vest.

V AMERIŠKIH VOJAŠKIH KLUBIH

V Vietnamu podkupnine in seksualne usluge

Vse to za podpis pogodbe za najem orkestrov in umetniških skupin

WASHINGTON, 10. — Lepa in prikupna gledališka menažerka June Skewes je izjavila, da vojaški klubi v Vietnamu zahtevajo za podpis pogodbe denar in kakšenkrat tudi «seksualne usluge». To presenetljivo obtožbo je Skewesova potrdila pred stalno preiskovalno podkomisijo ameriškega senata, ki raziskuje primere korupcije v ameriških vojaških klubih tako v Aziji kot v Evropi.

34-letna gospodična Skewesova, ki je doma iz Sydneya v Avstraliji, je prišla v Washington. V senatno dvorano je June Skewes stopila v minikrilu, na glavi pa je imela trak oranžne barve. «Na podlagi obstoječih sistemov» je izjavila Skewesova «morajo gledališki menažerji prepustiti ravnateljem klubov določen odstotek dobička». Izjavila je tudi, da nekatere gledališke agencije najamejo dekleta brez vsakršnega talenta, a zato «najbolj primerna za zadovoljevanje klientov».

Avstralka je senatorjem povedala tudi, da je svojo agencijo «June Collins Promotion» že januarja zaprla. Ni hotela namreč več plačevati odstotkov podčastnikom in drugim ravnateljem klubov in je obenem prijavila vojaškim oblastem celotno zadevo. Zaradi tega ji ni preostalo drugega kot prekiniti delovanje.

Senatorji so seveda zelo pazljivo poslušali mlado žensko, kateri so zaradi jasnih izpovedi čestitali in ji zagotovili, da bodo zapisnik pri čevanja poslali obrambnemu ministru Melvinu Lairdu.

Pod prisego je Skewesova izjavila tudi, da so nekateri ravnatelji klubov prijazni, drugi pa nesramni in lakomni in zahtevajo od gledaliških agencij tudi «seksualne usluge». Tudi ona je plačala denarne vsote, da bi najeli skupine, ki jih je predstavljala. Drugega izhoda namreč ni bilo, vendar ni nikoli ponujala žensk, ker se ni hotela baviti s tem poslom. Ker je korupcije in nevzdržno stanje prijavila oblastem in ker so ravnatelji klubov verjetno zvedeli o njenem posegu, ni hotel nihče sprejeti od njene agencije priporočenih umetnikov. Zato je zaprla agencijo.

Ena od oseb, ki je podpisovala pogodbe, narednik Libario Guambra, znan kot Bill, ki pripada 25. pehotni diviziji, se je z njo razjezil, ker mu ni hotela izplačati kot drugim, medtem ko je major Nicholas Massei hotel poleg denarja tudi njo, pa čeprav «za eno samo noč». Po navadi so zahtevali 25 dolarjev (približno 15.000 lir) za petčlanski kompleks, a tudi 50 dolarjev za večje orkestre.

PROTI VOJNI V VIETNAMU

Tudi sin M. Lairda na protestnem shodu

WASHINGTON, 10. — John Laird, sin ameriškega obrambnega ministra Melvina Lairda, je javil, da se bo v sredo udeležil študentskega protestnega pohoda proti vojni v Vietnamu. John je izjavil, da je o zadevi obvestil očeta in da se ta ni upri njegovi volji.

Demokratski poslanec Benjamin Rosenthal je na tiskovni konferenci izjavil, da bo njegova skupina prisilila kongres, da bo zasedal celo noč med 14. in 15. oktobrom. Njegova skupina je dovolj močna, da bo lahko govorila celo noč. Celo noč prižgane luči v kongresni stavbi je rekel Rosenthal, bodo najbolj dramatični simbol protesta proti vojni v Vietnamu.

A. BAHUN: «IZ ŽIVLJENJA, DELA IN TRPLJENJA 80-LETNEGA PROLETARCA ANDREJA BAHUNA»

V TRSTU od leta 1901 do leta 1919

Tako se zaključujejo Bahunovi spomini na njegova tržaška leta, katerim sledi II. del njegove avtobiografije pod naslovom «Moja služba in moje delovanje za socializem v Mariboru»; po odhodu iz Trsta leta 1919 je stanoval z družino v majhni baraki v Strnišču, kmalu nato pa se je preselil v Maribor, kjer je pri železnici opravljal najprej službo pomočnika skladiščnika, kot sindikalist pa je bil izvoljen po znameniti železničarski 15-dnevni stavki (bil je član stavkovnega odbora) leta 1920, za predsednika podružnice Maribor III «Splošne železničarske organizacije»; upokojen je bil leta 1937 z 237 din pokojnine. V posebnem poglavju opisuje Andrej Bahun svoje «devetletno delovanje v mariborskem občinskem svetu», v katerem je bil trikrat zaporedoma izvoljen: prvič aprila 1921 na socialistični, pozneje socialdemokratični listi, a soc. klub ga je izvolil tudi za svojega predsednika. Dne 21.6.1929 ga je — v smislu zakonov po januarski diktaturi leta 1929 — tedanji «veliki župan mariborske oblasti» «razrešil dolžnosti občinskega odbornika».

Končno vsebujejo Bahunovi spomini še poglavje: «Moji napori za gradnjo stanovanjskih hiš» in «Moje politično delo v Mariboru», v katerem pravi med drugim:

«Jaz nisem po ničem tako stremel, kot po tem, da bi čimprej zavladal socializem, da bi zavladala svoboda in da bi se milijoni ljudi izkopali iz revščine ter pomanjkanja.»

Nato sledi poglavje «Moje življenje v drugi svetovni vojni», v katerem pravi med drugim, da se je deportacije rešil, «na ta način, da sem se javil Hrvatski komisiji, ki se je nahajala v vojašnici», ker da je bila med «Nemci in Hrvati pogodba za izmenjavo prebivalstva», da ga je tista komisija rešila deportacije pod pogojem, da «se moram sam v teku treh let preseliti», kar pa se ni zgodilo.»

Za zaključek svoje avtobiografije pa je Bahun med drugim zapisal:

«Ako se ozrem nazaj preko vseh teh desetletij mojega dela in trpljenja, tedaj me vedno znova popade žalost za Trstom. Nikoli mi ni bilo za Trst kot mesto, ampak mi je bilo in mi je še danes za tisto zadružno delo, in za navdušenje ter idealizem, ki je vladal med prepričanimi marksisti, ki so se čutili kot najboljši sorodniki med seboj. In lahko samo eno rečem, da če je kdaj kje bil umesten izrek «Boj je težak, toda sladak», tedaj to velja za naš boj v Trstu».

Nato pa je še dodal:

«Neizrečno mi je težko, da mi moja telesna hiba brani, da se ne morem še nadalje aktivno udejstvovati pri izgradnji socializma.»

(KONEC)

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Pokojnina za preživele in osebne pokojnine

Zakoni so že sami po sebi zelo težko razumljivi (ljudje se pogosto sprašujejo ali jih delajo nalašč tako nerazumljive, da ne bo nihče nič razumel) in ko se nekdo vanje poglobi in je že zadovoljen, da je dobil v zakonu sebi podoben primer, ga čaka novo razočaranje. Ni res, kar je on v zakonu razumel (seveda nekaj, kar gre njemu v prid), temveč je res to, kar je nekdo drug razumel (seveda nekaj, kar gre temu drugemu v prid. In ker ta drugi odloča, se zakon v praksi tudi izvaja po njegovi razlagi na škodo velikega števila upokojencev. To se je sedaj dogodilo pri razlagi člena 23 novega pokojninskega zakona, ki pravi:

«Kdor je deležen pokojnine za preživele in uživa tudi osebno pokojnino ima pravico poleg po zakonu pripadajoče pokojnine za preživele tudi do lastne, vsaj minimalne, pokojnine.»

Kaj pomeni to v praksi? Vzemimo primer čitateljice Tul V., ki nas je prosila o tem za pojasnilo.

Naša čitateljica je šla v pokoj leta 1959. Po številu plačanih socialnih dajatev, bi imela pravico do mesečne pokojnine 9.400 lir, toda kot je predvideval zakon, ji je bila dodeljena minimalna pokojnina takrat 15.600 lir. (Socialni zavod ji je torej dodal 6.200 lir). Leta 1964 je umrl njen mož in bi morala po zakonu prejemati pokojnino za preživele v višini 22 600 lir. (60 odst. moževe pokojnine). Ta znesek pa so naši čitateljici zmanjšali za tistih 6.200 lir, ki jih je socialni zavod dodal k minimajni pokojnini. Člen 23 novega pokojninskega zakona pa pomeni ravno to, da tistim, ki imajo lastno minimalno pokojnino, se ne sme odvzeti nič od pokojnine za preživele. Po novem zakonu ima torej naša čitateljica od 1. maja dalje pravico do osebne celotne minimalne pokojnine ter do celotnega zneska pokojnine za preživele.

Kot smo lahko z zadovoljstvom odgovorili čitateljici Tul, da ne bo njena pokojnina za preživele več deležna nobenih odbitkov, tako moramo dati žal negativen odgovor čitateljici F. Mozetič. Primer čitateljice Mozetič je isti, kot čitateljice Tul, le s to razliko, da je bil mož čitateljice Mozetič mornar in prejema pokojnino za preživele iz posebnega sklada za zavarovanje mornarjev. Socialni zavod INPS je pri razlagi omenjenega člena 23 sprejel sledeče stališče: V praksi se bo ta člen izvajal le za tiste upokojence, ki prejemajo pokojnino za preživele direktno od socialnega zavoda INPS. Za vse ostale pa bodo še vedno odtrgali od pokojnine za preživele na stari način. S tako razlago zakona so ob ugodnost člena 23 novega zakona vse vdove državnih uslužbencev, uslužbencev krajevnih ustanov, mornarjev in drugih.

Taka razlaga zakona je nedopustna, kajti dela novo diskriminacijo med raznimi vrstami upokojencev, ki prejemajo pokojnino za preživele. Ali so vdove državnih uslužbencev, mornarjev in vseh ostalih, ki ne bodo deležne te izboljšave, bolj bogate od drugih vdov? Upamo tako samo, da bo pod pritiskom protestov socialni zavod INPS spremenil svoje mnenje in razlagal člen 23 novega zakona tako, da bo res v prid vsem upokojencem. Vsi tisti pa, ki bodo oškodovani, naj napravijo na socialni zavod priziv, da bodo podprli akcijo tistih, ki se zanje zavzemajo.

Med rasističnimi neredi v Las Vegasu, kjer sta dva črnca izgubila življenje

Armando Hart, organizacijski tajnik partije

O Kubi in vprašanju «udeležbe delavcev»

Izostajanje delavcev od dela - Kritike na račun sindikalnih organizacij - O novih metodah vodenja in upravljanja

«V sistemu vodenja naletimo v glavnem na dve slabosti: na psevdodemokratičnost onih voditeljev, ki se ničesar ne lotevajo v pričakovanju, da bi ugotovili, kaj bodo rekle množične organizacije in delovni kolektivi, in pa na avtoritativno-birokratsko vsiljevanje tistih, ki ne vodijo računa o množicah, temveč skušajo vedno uveljaviti svojo voljo in odločitve.»

«Razumljivo, to ne pomeni, da se na dnevni red nasploh postavlja vprašanje diskusije o odločitvah, ki pripadajo izključno vodstvu, marveč se postavlja vprašanje napora, da bi se s pomočjo «udeležbe v upravljanju in vodenju» množice ogrele za nove delovne naloge.»

S to teoretično postavko organizacijskega sekretarja KP Kube Armanda Harta se je zdaj na Kubi formalno zaključila relativno kratka diskusija, ki se je na začetku letošnjega leta začela v zvezi z morebitnimi «novimi oblikami» sodelovanja delavcev v upravljanju in vodenju gospodarstva. Obenem, potem ko se je diskusija končala, se je začela kampanja za «novi lik voditelja», ki bo — oprt na tako «udeležbo» — omogočil «rojstvo novega revolucionarnega vala navdušenja za nove gospodarske naloge».

V prelomnem letu velikih naporov in še večjih načrtov za rekordno proizvodnjo sladkorja leta 1970 je kubansko partijsko vodstvo očitno bilo primorano končati z dosedanjimi diskusijami o metodah dela in vodenja ter se koncentrirati na bistvene naloge. Uresničitev proizvodnega načrta 10 milijonov ton sladkorja v l. 1970 (letos je Kuba proizvedla le nekaj nad 5 milijonov ton) je že prej bila proglašena za «vprašanje časti kubanske revolucije». Zaradi tega ima teoretično fiksiranje novih oblik «udeležbe» dvojen pomen, in sicer pomeni, prvič, začetek borbe za novi lik voditelja v gospodarskih delovnih organizacijah, zlasti v poledelstvu, in drugič, mobilizacijo pred bližnjo sečnjo trsa, od katere je praktično odvisen celotni gospodarski razvoj Kube.

Desetletne izkušnje od začetka revolucije do danes so spričo tega ocenjene kot «zelo pomembne in uspešne», pomanjkljivosti v razvijanju produktivnosti dela in gospodarske proizvodnje, pa so označene samo za «napako v metodi upravljanja», ne pa kot slabost sistema. Prvič se zdaj ne prikriva, da sta nizka produktivnost ter «izostajanje od dela» postala osnovni problem mnogih področij.

«Mi moramo odločno in naglo analizirati ter ugotoviti, zakaj enote armade, naši vojaki, dosegajo večje in boljše uspehe od poklicnih poljedelskih delavcev, med katerimi je čedalje več izostankov,» pravi organizacijski sekretar partije, ugotavljajoč nadalje sledeče: «Take rezultate v vojaških enotah omogoča vojno politična organizacija dela. Čimprej je treba te metode dela prenesti na vsa delovna področja.»

Razvijanje teh novih tez, sicer popolnoma skladnih z dosedanjim kurzom splošnega političnega in idejnega razvoja na Kubi, je bilo povod za nove dokaj ostre kritike na račun delavskih sindikatov.

Tudi prej so sindikati na Kubi bili izpostavljeni pogostim kritikam. Pred dvema letoma je neposreden napad proti njim sprožil sam premier Fidel Castro, ko je pojasnil, da se «sindikati ne smejo več boriti za svoje izboljšave», kot je to «bilo nekoč v času kapitalizma». Ob domala popolni zamenjavi celotnega sindikalnega vodstva so se tedaj sindikalne podružnice obenem tudi formalno odpovedale pravici do plačila za čezurno delo ter se opredelile za sprejetje «delovnega časa v skladu z revolucionarno zavestjo, ki bo celo daljši od onega, ki ga predpisuje zakon».

To pot pa je Armando Hart dejal, da se «sindikalni aparat» še ni uspel prilagoditi «osnovnim nalogam revolucije: povečanju gospodarske dejavnosti in produktivnosti».

Nasprotno glasovom, ki jih je bilo pogosto čuti o tem, da bi spričo teh «pomanjkljivosti» in «neskladij» bilo potrebno sindikate enostavno razpustiti oziroma odpraviti, pa organizacijski sekretar KP Kube predvideva «še večji pomen in vlogo sindikatov», vendar ob «popolnoma novi organizaciji ter prijemih kar zadeva osnovne probleme». Po njegovih besedah, «je osnovno delavce mobilizirati in jih navdušiti za nove naloge in nove posle».

Tako so metode vodenja stopile na prvo mesto, zlasti ker je bilo znova ugotovljeno, da «spodbujanje delavcev s pomočjo materialnih sredstev», baje, ne predstavlja več «nobene trajne rešitve niti v buržoazni, kapitalistični družbi».

«Zgodovinsko gledano — pravi Armando Hart — je na Kubi od vedno obstajalo napačno mnenje o politikih in upravljavcih. Splošno mnenje je bilo, da je dober politik lahko povsem neobveščen o upravljanju ter administraciji, in obratno, da se dobremu administratorju ni treba razumeti na politiko. V resnici pa mora voditelj poznati in eno in drugo.»

Za Harta je «najpomembnejše vprašanje socializma» prav v tem, kako bodo «komunistični voditelji, ki jim pripada odločanje o upravljanju z revolucionarnim razvojem, uspeli delavce navdušiti za nove naloge». To se pravi, da bi delavci njihove sklepe in ukrepe razumeli ter jih sprejemali kot svoje lastne. In naposled, kot je on sam pojasnil, «nas izkušnje SZ, prve dežele socializma, učijo, da je velik gospodarski skok moč napraviti samo, če se osnovna sredstva namenijo razvojnim planom, ne pa za neposredno potrošnjo».

Novo obdobje načrtov z «velikimi skoki» je tudi po planirani «rekordni proizvodnji» 10 milijonov ton sladkorja v naslednjem letu očitno na dnevnem redu, od tu tudi potreba, da se s pomočjo novega besednjaka določijo naloge vodstva glede «uresničitve udeležbe delavcev», da bi se dosegla večji učinek in večje delovno navdušenje.

B. RAFAJLOVIĆ

Slovenska akademija znanosti in umetnosti v letu 1968

Tudi letos je Slovenska akademija znanosti in umetnosti objavila svoj «Letopis», v katerem najvišja slovenska znanstvena ustanova posreduje zanimiv pregled dela in ustvarjanja v l. 1968. Delo Akademije je na zunaj skoraj neopazno. Odvija se bolj na tihem, v posameznih inštitutih, v knjižnicah in arhivih. SAZU vsako leto izda vrsto publikacij, ki vzbudijo zanimanje doma in v inozemstvu.

«Letopis» predstavlja uvodoma člane Akademije. Novi člani SAZU so postali: Bofo Grafenauer, Jean Nougayrol, Blaže Koneski, Milko Bedjanič in Mstislav Vasiljevič Volkov. Slovenska akademija znanosti in umetnosti ima skupaj 10 inštitutov, k tem je treba prišteti posamezne komisije in študijske centre.

Akademija je v l. 1968 štela dva častna člana, 33 rednih in 33 dopisnih članov, od katerih je 10 domačih. Med letom sta umrla dva člana. Nameščencev je imela akademija 105, od teh 55 znanstvenih in strokovnih, 15 bibliotekarskih in knjižničarskih, 14 upravnih in računskih ter 13 pomožnih. Nameščencev s skrajšanim delovnim časom je bilo 9, stalno honoriranih zunanjih sodelavcev pa 13. Pri znanstvenem in strokovnem delu inštitutov je bilo sleherni zaposlenih večje število zunanjih znanstvenih in strokovnih sodelavcev.

Delo v inštitutih, sekcijah in terminološki komisiji je omogočeno s sredstvi iz redne dotacije republiškega proračuna, v dokajšnji meri tudi s sredstvi, ki so jih dali na razpolago sklad Borisa Kidriča, zvezni sklad za znanstveno delo ter nekatere organizacije, ki poverjajo inštitutom izdelavo določenih elaboratov. Pri inštitutu za geografijo je ustanovljena začasna komisija za študij prostorskih problemov SRS.

Ena glavnih nalog akademije je objava znanstvenih del v tisku. Z letnico 1968 na naslovni strani je bilo objavljenih 9 publikacij s skupno 2500 stranmi. V tisku oziroma za tisk pripravljenih je večje število publikacij, tako 1. knjiga Slovarja slovenskega knjižnega jezika, 1. knjiga Zbranega dela Frana Ramovša in še druge. Z Državno založbo Slovenije je bila sklenjena pogodba za objavo in tisk Slovarja slovenskega knjižnega jezika. Po tej pogodbi bo akademija izdajatelj, Državna založba pa založnica slovarja.

V pripravi je Slovenska enciklopedija in določen je bil glavni odbor, v katerem je 12 članov akademije. Akademija je prevzela odgovornost za znanstveno in strokovno delo, založnica pa bo Mladinska knjiga.

Člani SAZU so l. 1960 pripravili razna predavanja za pomembne obletnice, udeleževali so se raznih kongresov, seminarjev in sestankov. Nekateri so v tem času bili na študijskih potovanjih. SAZU sodeluje tudi v Svetu akademij znanosti in umetnosti SFRJ. Ta svet je imel zasedanje plenuma 17. maja v Sojčevcu pri Sarajevu. Slovenska akademija je prevzela vodstvo novoustanovljenega medakademijskega odbora za pripravo mednarodne studije UNESCO o glavnih teznjah raziskovanj v humanističnih vedah, predsednik odbora je akademik L. Vavpotič, vso stvar pa je uvedel akademik F. Sele.

Velike skrbi je imela akademija preteklega leta tudi z lokali. V zadnjih letih so adaptirali prostore akademije na Novem trgu. Na istem trgu je akademiji zagotovljena nova niša. Najprej se bo v njeno prvo nadstropje preselila knjižnica, in sicer, ko se bo iz teh prostorov izselil Vzgojno-varstveni zavod. Posebno otežkočeno je bilo delo biblioteke zaradi prezadave. Toda kljub težkim razmeram je delo le nekako potekalo naprej, čeprav se v l. 1968 noben pričakovan up ni izpolnil. V neprimernih prostorih trpijo škodo predvsem knjige. Biblioteka izmenjuje publikacije z domačimi in inozemskimi znanstvenimi ustanovami.

Pognati se s padalom iz letala na višini 10.000 metrov in strmoglaviti kot kamen proti Zemlji, to ni stvar za vsakega. Le redki so tega sposobni. Med temi je Roberto Mirzan, ki je odskočil na višini 9978 metrov in odprl padalo šele pri 650 metrih, kar pomeni italijanski rekord.

TRAGIČNE POSLEDICE DOGMATIČNEGA RAVNANJA Z ZNANOSTJO

Šarlatanski genetik Lisenko in njegove žrtve v SZ

Znanstveno nevzdržne teorije, ki so Sovjetsko zvezo stale ogromna sredstva in povzročile neprecenljivo škodo, preden so jih odvrgli med šaro smešnih izmišljotin

Genetična dogma je bila nad dvajset let ena od najbolj trdnih ter nedotakljivih v stalinistični religiji. Njen prerok je bil Trofim Lisenko, ki je kot absoluten vladar na področju biologije, a je z znanstvenimi resnicami ravnal kot kak policijski komisar. Še po Stalinovi smrti je nekaj časa nemoteno vladal.

Razvoj sovjetske genetike med l. 1937 in 1960 sodi med najbolj neverjetna in fantastična poglavja v zgodovini moderne znanosti. Znamenit profesor genetike in biologije je o tem zapisal: «Sedemindvajset let je ta nepismeni in fanatični šarlatan izvajal absolutno diktaturo in popolno nadzorstvo nad biološkim in poljedelskim raziskovanjem v SZ. To je ne samo paraliziralo znanstveni napredek, marveč je imelo uničujoče posledice tudi za nacionalno gospodarstvo.»

Ta pustolovščina na področju znanosti in kulture je zdaj rekonstruirana, zahvaljujoč se bogatemu arhivu moskovskega biologa Zoresa Medvedjeva, ki je mnogo prispeval k Lisenkovi kapitulaciji.

Do l. 1937 je SZ bila ena od najnaprednejših dežel na področju genetike. Svetovna slava Nikolaja Vavilova je bila tolikšna, da je l. 1939, dasiravno odsoten, bil imenovan za predsednika mednarodnega kongresa genetikov v Edinburghu. Vtem ko bi med sovitimi sovjetskimi učenjaki tedaj zaman iskali ime Trofima Denisovica Lisenka. V času začetne karriere na podeželju se je Lisenko ukvarjal s skromnimi raziskovanji o vegetativni periodi. Njegov vzpon se je začel, ko je spoznal profesorja filozofije I. I. Prezenta. Skupaj z njim je l. 1935 objavil brošuro «O vzgajanju rastlin in teoriji razvojnih faz». To je bil Lisenkov prvi korak na poti k moči in slavi. Vendar je odločujoči skok napravil s politične in ne znanstvene odskočne deske. To je bilo takrat, ko se je spopadel z najbolj slavnimi sovjetskimi učenjaki, zavrnivši dednostno teorijo in obtoživši njene pristaše za protirevolucionarno zaroto.

Lisenko je trdil, da so hromosomi sekundarnega pomena v dednosti, geni pa da so buržoazna izmišljotina. Ni točno, je govoril, da se lastnosti prenašajo samo od staršev, temveč je resnica, da spremenivši okolje in pogoje lahko spremenimo tudi genetično dediščino. Na ta način je moč vzgojiti nove vrste z novimi značilnostmi. Po njem je treba odvreči idejo klasične genetike, da obstoji razlika med pridobljenimi lastnostmi, ki so odvisne od okolja in se ne morejo prenesti na potomstvo, ter dednimi lastnostmi, ki se, nasprotno, prenašajo na potomce, ker so ugotovljena v hromosomih.

Vendar je za Losenka borba proti dednostnim teorijam Mendla, Weismana in Morgana, predstavljala predvsem idealno priložnost, da sproži križarsko vojno proti njihovim sovjetskim pristašem. Prezent se je n.pr. trudil, da bi v nekaterih uglednih genetikih «odkril» trockiste in buharinovce, pa so spričo tega že v kratkem bili aretirani profesor Cevit, največji strokovnjak genetične medicine, nato zgodovinar Uranovski, raziskovalci Muralov, Gorbunov in mnogi drugi.

Leta 1940 je policija zaprla tudi Nikolaja Vavilova. Lisenko je Vavilovu pripravil posebno past: čakal je, da je odšel v Ukrajino (v zvezi z nekimi botaničnimi raziskovanji), nakar je policijo obvestil, kje se nahaja. Vavilov je bil postavljen pred vrhovno sodišče pod obtožbo, da je organiziral desničarsko zaroto, da je bil vohun britanske obveščevalne službe, da je ustanovil in vodil ilegalno «partijo delavcev in kmetov», da je bojkotiral poljedelstvo itd. Na osnovi tega je bil obsojen na smrt, vendar je bila izvršitev kazni odložena in potem do nje sploh ni prišlo. Vavilov se je na vso moč boril proti izvršitvi smrtne kazni že od konca l. 1941. Konec l. 1942 je policija, kot se zdi, za trenutek odlevala, to je bilo takrat, ko je Kraljevsko društvo v Londonu svečano izbralo Vavilova za svojega doživljenjskega člana. Toda 26. januarja l. 1943 je Vavilov umrl v zaporu v Saratovu.

Leta 1954 je njegova družina zahtevala obnovitev procesa in ponovno proučitev dokumentov, ki so se nahajali v arhivu policije. Pokazalo se je, da so bile vse obtožbe izmišljene, a napisale so jih osebe, ki so na to bile prisiljene.

Po tej čistki se je področje genetike v SZ spremenilo v ogromen laboratorij, namenjen uresničevanju ekstravagantnih idej Lisenka in njegovih pristašev. Ena od teorij, ki so jih leti navdušeno širili, je bila teorija o «transformaciji vrst». Revija «Agrobiologija» je bila n.pr. polna poročil in vesti o koruzi, ki je postala rž, o rži, ki je postala koruza, o fižolu, ki je postal leča, o zelju, ki se je spremenilo repo itd. Lisenkovi čudeži pa se niso omejili samo na povrtnino. Tudi jelke so se na osnovi njegovih vizionarnih postopkov začele spreminjati v bore in podobno, medtem ko so v resnici vsi poizkusi, ki so jih s tem namenom bili opravili v Sibiriji, klavrno propadli.

S svojo teorijo o «solidarnosti vrst», pa je Lisenko zanikoval, da v naravi obstoji med raznimi vrstami borba za življenje. Sicer je ta teorija SZ stala ogromne vsote, preden je koncala v arhivih nestvarnih neumnosti.

Lisenkove ideje so še dolgo obvladovale sovjetsko znanost. Šele februarja l. 1965 so Lisenka odstranili s položaja direktorja genetičnega inštituta Akademije znanosti. In docela razumljivo je spričo tega bilo tedaj navdušenje, s katerim so sovjetski učenjaki l. 1965 odpotovali v Prago na proslavo 100-letnice Mendlovega odkritja.

Jubilej veterinarske fakultete v Zagrebu

Te dni proslavlja 50 letnico veterinarska fakulteta v Zagrebu. Bila je kot prva ustanova te vrste v Jugoslaviji ustanovljena po končani prvi svetovni vojni, ko je bil jugoslovanskim in čehoslovaškim državljanom prepovedan vpis na dunajsko veterinarsko šolo.

Ob jubileju zagrebške fakultete je treba povedati, da je bil z njenim razvojem tesno povezan tudi razvoj jugoslovanskega veterinarstva. Leta 1923 je na zagrebški fakulteti diplomiral prvi Slovenec, do druge svetovne vojne pa je na tej fakulteti prejelo naziv diplomiranega veterinarja že 59 Slovencev. Med drugo svetovno vojno je na njej diplomiralo 16 Slovencev. Po osvoboditvi je število močno poraslo in doseglo do sedaj 235 diplomirancev. V obdobju med obema vojnama je na zagrebški fakulteti na podlagi znanstvenih disertacij promoviralo za doktorja veterinarstva 17, med vojno 4, po osvoboditvi pa 32 Slovencev. Na fakulteti je končalo drugostopenjski študij in si pridobilo naziv magistra veterine 12 Slovencev.

Omeniti je treba tudi, da so se na zagrebški fakulteti pripravljali za profesorja veterinarskega oddelka na ljubljanski biotehniški fakulteti številni predavatelji.

Radio Televizija

SOBOTA, 11. OKTOBRA 1969

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 11.35 Slov. narodne; 11.50 Karakteristični ansambli; 12.10 Iz starih časov; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba z vsega sveta; 16.05 Zbori z vsega sveta; 16.30 Valčki; 17.20 Dialog; 17.30 Za mlade poslušalce; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Slovenski vokalni oktet; 19.10 Po društvih in krožkih; 19.20 Orkester McKenzie; 20.00 Šport; 20.50 Verč: «Rdeči gumb»; 21.50 Vabilo na ples.

TRST

12.05 Plošče; 12.25 Tretja stran; 14.00 Med prijatelji glasbe; 14.40 Literarna oddaja.

KOPER

6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 16.00, 19.15 Poročila; 6.40 Glasba za dobro jutro; 7.40 Vesela glasba; 8.00 Popevke; 8.30 Operetna glasba; 9.45 Juke box; 10.30 Prijetna glasba; 10.45 Popularni pevci; 11.00 Znane pesmi; 12.00 in 12.45 Glasba po željah; 14.05 Ritmi; 15.30 Od Soče do Drave; 16.00 Primorska in njeni ljudje; 17.00 Izbrali ste; 17.30 Happening; 18.00 in 19.30 Prenos RL; 19.00 Poje Sheila; 22.10 Plesna glasba.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 8.30 Jutranje pesmi; 9.06 Glasba in podoba; 9.30 Filmske novosti; 10.05 in 11.30 Ure glasbe; 12.05 Kontrapunkt; 13.15 Radijske kronike; 14.40 Nove pesmi; 16.00 Spored za najmlajše; 16.30 Znanstvena oddaja; 17.45 Orkester; 18.00 Veliki variete; 19.30 Luna park; 20.15 Plošče in skeči; 22.20 Sodobni ital. skladatelji.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila; 8.40 Orkester; 9.40 in 11.45 Telefonski pogovori; 10.40 Glasbeni variete; 13.00 Week-end z Rito Pavone; 13.35 Program z Ornello Vanoni; 14.05 Juke box; 15.18 Koncert; 16.00 Popoldanski spored; 17.40 Plošče za najmlajše; 19.00 Glasbeno-govorni spored; 20.00 Radijska priredba; 21.00 Canzonissima; 23.00 Kronike z Juga.

III. PROGRAM

10.00 Koncert za začetek; 11.15 Scenska glasba; 12.35 Roussel, Milhaud, Pizzetti; 14.20 Haendel: Julij Cezar; 17.40 Jazz; 18.30 Lahka glasba; 18.45 Gledališče in kino; 19.15 Koncert; 20.45 Simf. koncert; 22.30 Radijski oder.

FILODIFUZIJA

8.00 Koncert za začetek; 8.45 Haydnove simfonije; 9.45 Sodobna ital. glasba; 10.35 Mozart; 11.55 Novi interpreti; 12.30 O. Respighi.

SLOVENIJA

6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 Poročila; 6.50 Danes za vas; 7.25 Telesna vzgoja; 7.45 Inform. oddaja; 8.08 Glasbena matineja; 9.05 Radijska šola. Sprehod po gozdu; 9.35 Čez travnike zelene; 9.50 «Naš avtostop»; 10.15 Pri vas doma; 12.10 Slovenske narodne; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Domači napevi; 13.30 Priporočajo vam...; 14.05 Glasbena pravljica; 14.20 Melodije Pariza, Dunaja in Madrida; 15.40 Tenorist Jože Gostič; 16.00 Vsak dan za vas; 17.35 Učiteljski pevski zbor iz Ljubljane; 18.15 «Top-pops 11»; 18.50 S knjižnega trga; 19.00 Lahko noč, otroci!; 19.15 Ansambel M. Dovžan; 20.00 Sobotni večer; 20.30 Dr. W. Gerteis: Vozli inšpektorja Braina; 22.15 Oddaja za izseljence; 23.05 S pesmijo v novi teden.

ITAL. TELEVIZIJA

12.30 Angleščina; 13.00 Komični filmi; 13.30 Dnevnik; 15.00 Šport-no popoldne; 17.00 Program za najmlajše; 17.30 Dnevnik in izžrebanje loterije; 17.45 Program za mladino; 18.45 Dokumentarec; 19.35 Nabožna oddaja; 19.50 Šport in kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 Canzonissima; 23.00 Dnevnik.

II. KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 Recital operne glasbe.

JUG. TELEVIZIJA

20.00, 23.30 Poročila; 9.35 TV v šoli; 17.55 Ansambel L. Slaka; 18.25 Disneyev svet; 19.15 I. svetovna vojna; 19.40 Za boljši jezik; 19.45 Cikcak; 20.35 Opatija 69; 22.05 Rezervirano za smeh; 22.20 Inšpektor Maigret — film; 23.10 TV kažipot; 23.35 Opatija 69.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Preden se lotite nove naloge, jo temeljito proučite. Preveč ste kritični do nekaterih bližnjih oseb.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Če hočete ostati na sedanji ravni morate pošteno zavihati rokave. Zanimivo srečanje.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Pobudo boste uveljavili edinole z večjo vnemo. Nesporazum, ki ga boste pa pravočasno rešili.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Nekdo je proti vam in vsem vašim načrtom. Skušajte ga prepričati. Ne izdajajte svojih intimnosti.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Nakazujejo se vam dobre poslovne možnosti. Važen sklep za bližnjo bodočnost.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Bodite do svojih poslovnih sodelavcev bolj iskreni, ker nekaj ne gre. Pomagajte bližnjim.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Ohranite sedanji tempo dela čimbolj morete. Ne boste vedno enako razpoloženi.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Preveč se zanašate na druge in to bo imelo svoje posledice. Večer prihranite izključno zase.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Več podjetnosti bi ne bilo odveč. Primerno vzdušje za nova prijateljstva.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Samo z dobro voljo in požrtvovalnostjo se boste uveljavili. Preveč ste podjetni.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Možno je, da svoje načrte uveljavite, vendar brez ustreznih materialnih posledic. Izogibajte se spletkam.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Vsekakor ste na pravi poti, vendar pa ne bo šlo vse gladko. Preveč ste zahtevni in s tem odbijate.

ANKETA LJUBLJANSKE REVIJE «SODOBNOST»

Usoda slovenske narodne skupnosti v Italiji - Nekatera pereča vozlišča

Dr. Drago Štoka,

deželni svetovalec (izvoljen na listi Slovenske skupnosti), Trst.

Nekateri globoki premiki v italijanskih vrstah ustvarjajo nedvomno boljše ozračje v odnosu do slovenske narodne skupnosti v zamejstvu. Tega ne moremo zanikati. Še pred nekaj leti smo bili ignorirani kot morebitni aktivni faktor v javnem življenju, poleg tega pa je bilo večkrat tvegano preveč svobodno izkazovati svojo narodnostno pripadnost, italijanske desničarske in meščanske sile so nemoteno stopale na ulice z vzkliki proti Slovencem. Vse to je zdaj za nami in upamo, da za vedno! Z odkritim zadovoljstvom beležim danes topel sprejem ljubljanske Drame v Trstu, kjer je bila gost kolegov italijanskega gledališča: če bi to gostovanje bilo napovedano pred leti, bi najbrž ne potekalo v enakem ozračju.

V konkretnem delu je danes ozračje ugodnejše: končno so Slovencem odprte vse poti v državne in poldržavne službe ter banke, prav tako dostop v razne komisije, nihče jih ne odpušča iz služb zaradi narodne pripadnosti.

Ostaja pa pri tem odprtih dvoje vprašanj: prvo zadeva nas same, drugo pa italijansko politično oblast.

Problem, ki zadeva samo nas, je problem asimilacije. Nobena skrivnost ni več, da smo zaradi znanih povojnih dogodkov prišli ob množico Slovencev, v glavnem delavskega sloja, ki so za vedno prestopili na drugi breg: to se je zgodilo v predmestjih Trsta. Danes bi morala biti glavna skrb nas vseh, kako pripeljati vse te bivše Slovence spet v slovenski tabor. To je bil glavni val asimilacije v povojnem Trstu. V tem pogledu je danes stanje seveda neprimerno boljše: asimilacije je toliko, kot je je navadno pri drugih narodnih manjšinah; ni težko pač naleteti na bojazljivce, egoiste, ki menijo, da bodo v večinskem narodu bolje živeli, povsod srečaš brezbrižneže, malodušneže itd., ki jim ne gre v glavo, zakaj bi morali vztrajati v slovenskem taboru. Odpadništvo iz takih vzrokov je bilo v zgodovini vedno nekje zasidrano.

V zamejstvu asimilacija ni akutna: organizacije kulturne in verske narave precej uspešno branijo glavni in močni val tega negativnega narodnostnega pojava.

Drugo odprto vprašanje pa zadeva pravično in globalno rešitev vseh še nerešenih problemov, ki nas bolijo. Vtis imamo, da nam je sedanja Italija pripravljena marsikaj nuditi, ne bo pa tako zlepa uveljavila tistih instrumentov, ki bi nas pred svetom «konkretizirali»: dvojezične napise, dvojezičnost na uradih in sodiščih itd. Ko pride, recimo, Šved v naše kraje, bo težko na svojem izletu iz zunanjih znakov ugotovil, da tukaj žive tudi Slovenci.

Boj za konkretiziranje naših upravičenih zahtev ne bo tako lahek: prepričan pa sem, da gre naš razvoj v tem pozitivnem smislu. To pomeni, da smo končno še živi, da se razvijamo in ne nazadujemo, da verjamemo v življenje naše skupnosti in ne v njeno stagnacijo ali celo smrt. Naloga slovenskih politikov pa je, da najdemo, če le mogoče, skupni imenovalec v tem boju za pravično ureditev našega nacionalnega statusa, ki bo terjal veliko dela, truda in potrpežljivosti. Končno pa je že staro pravilo, da nam Slovencem nikjer ničesar na krožniku ne prineseto, ampak da smo se morali vselej za vsak korak, za vsako drobtinico temeljito in žilavo boriti. Morda pa smo se prav zaradi takih zgodovinskih okoliščin tudi ohranili, morda pa je prav v tem nenehnem prizadevanju iskati vzrok naše življenjskosti in žilavosti.

* * *

Dr. Frane Tončič,

odvetnik, predsednik društva Pravnik, Trst.

Bistvo vprašanja, ki nas zanima je v dejstvu, da so vse ustrezne zakonske odločbe ustave, londonske spomenice, deželnega statuta in vse ustrezne izjave odgovornih državnikov le programske in je za njihovo praktično učinkovitost potrebna objava obveznih izvršilnih norm, ki pa v smislu že stalne judikature ustavnega sodišča sodijo v izključno pristojnost države, to je osrednjih organov v Rimu.

Za nemško manjšino je izdal izvršilne norme predsednik republike. Za sodne organe v območju prizivnega dvora v Trstu je bilo z zakonom z dne 14 julija 1967 imenovanih samo šest tolmačev za slovenski, srbohrvaški in nemški jezik (med katerimi jih je nekaj predlagalo društvo Pravnik), ki pa tolmačijo povečini jugoslovanskim državljanom in prevajajo jugoslovanske spise.

Spričo vsega tega je seveda še bolj nujen izvršilni zakon (norme di attuazione) za uporabo slovenskega jezika, česar med drugim statut dežele Furlanija - Julijska krajina sploh ne predvideva. Res je, da je nedavno parlament pooblastil vlado, da izda ustrezne norme, a bo preteklo še precej časa, preden bo vlada izdala te norme, ki bodo poleg tega omejene na ustrezno reformo kazenskega-pravdnega zakona v smislu veljavnih mednarodnih konvencij. Vprašanje bi bilo seveda hitreje rešeno, če bi predsednik republike izdal sam v smislu člena 87 ustave ustrezne zakonske določbe.

Sicer pa je društvo Pravnik poslalo na razne kompetentne instance že pred londonsko spomenico in po njej več vlog v zvezi s pripadajočo nam pravico do rabe slovenskega jezika v javnih uradih. Vse te vloge so bile, žal, brezuspešne in so zanimive le kot zgodovinsko gradivo. Zdi se, da so imele nekoliko več uspeha — seveda za zdaj le načelne narave — naše vloge na bivšega ministrskega predsednika A. Mora in zunanjega ministra P. Nennija. Tako spomenica slednjemu z dne 13. maja 1969 med drugim izrecno terja sprejem zakonskih norm, ki naj razveljavijo določbe fašističnega režima, in sicer kraljevskega dekreta z dne 15. oktobra 1925 št. 1796, pa člena 122 civilnega in člena 137 kazenskega postopnika ter izdajo zakonske določbe, ki naj uveljavijo v korist slovenske manjšine programske določbe republiške ustave, njenega X. prehodnega določila, členov 2 in 5 posebnega statuta in člena 3 posebnega statuta dežele Furlanija-Julijska krajina.

Zaradi posebne zanimivosti povzemamo v celoti odgovor P. Nennija na to spomenico:

Concordo con Lei nel ritenere che le minoranze dovrebbero assolvere ad una utile funzione di tramite fra i due Paesi confinanti. A tal fine è importante che, non solo dal punto di vista formale ma da quello sostanziale, esse reciprocamente godano dei diritti civici e delle più ampie libertà individuali garantite dal regime democratico.

Terrò presente i vari aspetti del problema, ove esso formasse oggetto dei colloqui che avrò con le autorità della vicina Repubblica.

Mi creda suo Nenni

Konec.

NOVE KNJIGE

Turistični vodnik po Pomurju

Pomurje je najsevernejša pokrajina v Jugoslaviji, vklenjena kot pomol med Avstrijo in Madžarsko. Združuje na ozemlju 1334 kv.km plodno zeleno ravnino ob Muri, severni del razgibanih vinorodnih Slovenskih goric in razkošne borove gozdove na Goričkem vse do razvodja med Muro in Rabo. Tisočletno življenje na mejnem prepihu med evropskim vzhodom in zahodom je zapustilo sledove v govorici, folklori, naseljih in miselnosti ljudi ob Muri. Vsi gospodarji na pomurskih tleh so iskali naravne meje. Ker jih ni bilo so ustvarjali mejne pasove, gradili gradove in strelske dvorce ter krepili vojaške in politične meje. Najusodneje se je med tod živeče slovensko prebivalstvo zarezala za celo tisočletje meja na Muri. Politična pregraja je ločila matični narod, ni pa ga mogla razdvojiti in pokončati. Po prvi svetovni vojni so politiki zarisali nove mejne črte na spornem ozemlju med Slovenci, Hrvati, Avstrijci in Madžari. Slovenci ob Muri so se tisočletje po Kocljevi smrti ponovno združili pod matično streho.

Tako pričenja svoj geografsko-zgodovinski oris Pomurja Bela Sever in to v Turističnem vodniku posvečenem Pomurju, katerega je pravkar izdala Pomurska založba. Ko prikaže gospodarsko podobo Pomurja in poda oris preteklosti tega dela slovenske zemlje, prikazuje podrobneje še posamezne pokrajine, Goričko, Pomursko ravnino, Lendavske gorice, Prleške gorice ter ljudi, ki bivajo tod. Tako turista in pravzaprav vsakogar, ki tod ni doma, uvaja Turistični priročnik v svet ob Muri. Turističnih priročnikov nimamo preveč, knjig, ki obravnavajo ta svet pa je prav Pomurska založba v zadnjem času že izdala nekaj. Izrazito turističnim potrebam in boljšemu vsestranskemu spoznavanju tega sveta pa je namenjen prav sedanji Turistični vodnik. Njegova naloga pa je vendarle še nekoliko širša, saj glede na svoj značaj, vsebino in kvaliteto presega običajni turistični vodnik. Gre za neke vrste priročnik o Pomurju, za knjigo, ki naj nedomačina na kratko informira o vsem, kar je tod vredno videti, vedeti in spoznati. Zato slede prvemu razdelku še nadaljnja poglavja. O flori in favni v Pomurju piše Mirko Šoštarič. Preteklost Pomurja pa je pod naslovom Zgodovinski mozaik še posebej obdelana, ločeno za Prekmurje in Prlekijo. Morda je poglavje o kulturno zgodovinskih spomenikih (avtor Vlado Sagadin) še najbolj izrazito turistično in namenjeno turistom. Dopolnjuje ga narodopisna podoba Pomurja, ki jo je v istoimenskem poglavju podala Vlasta Koren, prikazujoč zlasti materialno kulturo prebivalcev Pomurja. Sledi sestavek posvečen gospodarstvu, izpod peresa Bele Severja, ki obravnava tudi lov in ribolov, pa zdravilišča in termalna kopališča.

Sestavki so pisani poljudno, zanimivo, namenjeni so vsem, njih vsebina pa presega vsebino običajnega turističnega vodnika. Besedilo dopolnjujejo številne podobe, tudi barvate, publikacija je izdana na odličnem papirju.

Sl. Ru.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 21.4, najnižja 14.4, ob 19. uri 18 stop., zračni tlak 1023,3 stanoviten, veter 14 km/h severovzhodnik, vlaga 42%, nebo 2/10 pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 19,4 stop.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 11. oktobra SAMO
Sonce vzide ob 6.16 in zatone ob 17.27 — Dolžina dneva 11.11 — Luna vzide ob 6,14 in zatone ob 17.14
Jutri, NEDELJA, 12. oktobra MAKS

SEJA DEŽELNEGA SVETA

Začetek razprave o zakonu o pravni ureditvi obrtništva

Poročila predstavnikov večine in manjšine - V splošno razpravo so posegli svetovalci Zorzenon, Zanin, Boschi, Bertoli in Bettoli

Na včerajšnji seji deželnega sveta se je začela razprava o zakonskem osnutku, ki pravno urejuje obrtništvo. O osnutku je poročal za večino svetovalec Metus, za manjšino pa sta poročala komunist Pascolat in liberalec Trauner. Poročilom je sledila razprava, v katero so posegli svetovalci Zorzenon (KPI), Zanin (KD), Boschi (MSI), Bertoli (PLI) in Bettoli (PSIUP). V začetku seje pa so počastili spomin na 25-letnico junaškega odpora proti vdorom kozakov, ki so bili v nacistični službi, v Karnijo. Spregovoril je najprej demokristjan Martinis, ki je rekel, da je bilo takratno tamkajšnje osvobojeno področje prvi zametek kasneje ustanovljene Karnijske skupnosti. Predsednik Berzanti pa je rekel, da je bila karnijska »republika« nekak predhodnik avtonomne dežele. Spregovorila sta tudi komunist Pellegrini in liberalec Trauner.

V svojem poročilu o zakonskem osnutku, ki šteje 39 členov in prilogo s seznamom raznih obrtniških poklicov, je svetovalec Metus poudaril, da čl. 45 ustave predvideva, da je treba z zakonom poskrbeti za zaščito in razvoj obrtništva. Pred letom 1956 ni bilo organskih predpisov o obrtništvu. Te so izdali šele z zakonom štev. 860 z dne 25. julija 1956. Kasneje so v parlamentu dali še razne predloge za spopolnitev tega zakona, ki pa se niso uresničili. To dokazuje potrebo po novih predpisih. Na podlagi ustavnega zakona in deželnega statuta si je dežela pridobila izključno pristojnost za obrtništvo. Na podlagi teh pristojnosti so 29. septembra 1965 odobrili zakonski osnutek o pravni ureditvi obrti, ki nadomešča omenjeni državni zakon. Vlada pa je zakon zavrnila, češ da je nezakonit. Po nekaj letih je torej deželni odbor predložil nov zakonski osnutek, o katerem teče sedaj razprava. Poročevalec je rekel, da je obrtništvo zelo važen dejavnik v gospodarstvu naše dežele, saj se je v zadnjih letih tudi močno razvilo. V naši deželi je namreč bilo konec letošnjega leta kar 25.229 obrtniških podjetij. Zatem je Metus omenil razne ukrepe v prid obrtnikom preko ustanove za obrtništvo (ESA). Toda potrebni so še drugi ukrepi in med njimi tudi olajšave pri posojilih. Dežela namerava tudi spodbujati mladino, da bi se izučila obrtniškega poklica, ker je sedaj premalo vajencev. V komisiji, ki je razpravljala o zakonskem osnutku, so predvsem poudarjali vprašanje obsega obrtniških podjetij in vprašanje naslova obrtniškega mojstra. Kar se tiče obsega obrtniških podjetij, ni nobenih jasnih norm, saj niso obrtniki kot nekoč le rokodelci, saj uporabljajo sedaj mnogo strojev. Zato je obrtniška dejavnost pogojena po načinu obdelave surovin.

Komunist Pascolat je v svojem poročilu tudi poudaril važnost obrtništva v gospodarskem in socialnem razvoju dežele. To dokazuje število podjetij kakor tudi število zaposlenih oseb. Rekel je, da imajo obrtniki velike težave. Mala obrtniška podjetja so nujno na slabšem v primerjavi z velikimi industrijskimi podjetji. To velja tudi, kar se tiče davčnih bremen. Prav tako ni prav urejeno vprašanje bolniškega in socialnega zavarovanja. Zato je potrebna drugačna politika deželе nasproti obrtništvu, kakor tudi večje finančne obveze. Poročevalec je rekel, da so komunistični člani komisije v komisiji izrekli pridržke glede zakonskega osnutka zaradi dvomov v zvezi z nekaterimi točkami. Dežela ima namreč samo pristojnost, da določi pravni položaj zadrug in pravne predpise o njih. V njeno pristojnost pa ne spadajo davčne zadeve, vprašanje delovnih odnosov itd. Zato se bodo s tem zakonskim osnutkom spremenile samo nekatere plati državnega zakona, ne bodo pa se spremenile razmere obrtništva in ljudi, ki so zaposleni v njem. Zatem je omenil, da je bil v zakonski osnutek sprejet popravek, po katerem bodo obrtniki volili svoje predstavnike v pokrajinske obrtniške komisije s proporcionalnim sistemom, kar je važno z demokratične plati. Komunisti ne nasprotujejo naslovu obrtniškega mojstra, toda paziti je treba pri tem, da ne pride do inflacije teh naslovov. Kdor hoče postati mojster, mora ustrezati določenim pogojem. Zakonski osnutek pa ne določa ničesar glede obsega obrtniških podjetij.

Liberalec Trauner je tudi poudaril pomen obrtništva v naši deželi, ki ima že stara izročila. Rekel je, da se liberalna stranka strinja s potrebo, da se ustanovi naslov mojstra, ki bo kvalificiral obrtniške podjetnike. Toda to je treba urediti v vsedržavnem okviru. Z zakonskim osnutkom o pravni ureditvi obrtništva se ne reši bistveno vprašanje, kajti važno je, da se obrtništvo podpre. Po drugi strani je treba tudi okrepiti strokovno usposabljanje. Poseg dežele se ne more zaključiti z ustanovitvijo ESA. Trauner je izrekel še nekatere dvome v zvezi z zakonskim osnutkom tudi glede obsega podjetij. Rekel je, da je treba za obrtništvo določiti jasne pravne predpise. Na koncu je rekel, da se bo njegova stranka odločila o tem, kako bo glasovala, po zaključku razprave.

Komunist Zorzenon, ki je prvi spregovoril v razpravi, je rekel, da ni dovolj, da se okrepi obrtništvo kot celota, marveč je treba skrbeti tudi za posamezna podjetja. Rekel je, da je prvi del zakonskega osnutka pozitiven, da pa je protislovje med velikostjo podjetij in plačami obrtniških pomočnikov. Seveda pa je razvoj obrti v interesu razvoja deželnega gospodarstva. Demokristjan Zanin je pohvalil zakonski osnutek, misovec Boschi pa je poslemiziral glede naslova obrtniškega mojstra, češ da je treba to stvar urediti z državnim zakonom. Razne pridržke v zvezi z zakonskim osnutkom je izrekel tudi liberalec Bertoli.

Psiupovec Bettoli je dejal, da je prav, da se zaščiti obrtništvo, toda zakon, kot je sestavljen sedaj, ima »korporativen značaj« in obravnava obrtnike kot kategorijo, ki ni vključena v deželno skupnost. Rekel je, da določeni obrtniki izkoriščajo delovno silo in da bi morali prejemke, vsaj kar se pogodb tiče, pri čemer je pač mislil na osnovne mezde, izenačiti s prejemki v industriji. Omenil je razne nepravilnosti in izkoriščanje obrtniških pomočnikov ter rekel, da se dogaja, da prihaja ravno med nekaterimi obrtniškimi podjetniki do največjih davčnih utaj. Zakonski osnutek, vsaj kakor je sestavljen sedaj, ni v interesu naše dežele.

Razprava o zakonskem osnutku se bo nadaljevala v torek. K njej se je prijavilo še precejšnje število svetovalcev.

POROČILO DR. LATCOVICHA NA ZASEDANJU O TRGOVINI Z VZHODOM

Sporazumi o obmejni blagovni menjavi omogočajo skladen razvoj gospodarstva

Vzdolž meje šesterice ustvariti področja «olajšane izmenjave» z bližnjimi deželami izven skupnosti

Na zasedanju o problemih trgovinske izmenjave med Evropsko gospodarsko skupnostjo in tretjimi deželami, ki je bilo te dni na trgovinski zbornici, je ob okrogli mizi, posvečeni obmejnim sporazumom, podal glavno poročilo predsednik tržaške delegacije italijansko-jugoslovanske trgovinske zbornice dr. Raimondo Latcovich. Zaradi posebne aktualnosti problema povzemamo danes iz tega poročila glavne misli.

Z nastopom novega leta bodo članice EGS uvedle skupno trgovinsko politiko v odnosu do tretjih držav in pričakovati je, da se bo trgovinska menjava zaradi širše sprostitve občutno razmahnila. To je predpogoj za ponovno uveljavitev Trsta, v kakšni meri pa se bosta naše mesto in vsa dežela Furlanija-Julijska krajina dejansko uveljavila v vlogi trgovinskega posrednika med EGS in tretjimi deželami, pa bo odvisno predvsem od prizadevnosti tukajšnjih operaterjev.

Napačno pa bi bilo pričakovati, da bo razmah trgovinske izmenjave med šesterico in zunanjim svetom kratko malo rešil probleme tržaškega emporija. Tako bi bilo nesmiselno upati, da bomo v okviru povečane izmenjave med Zahodom in Vzhodom lahko priklicali v Trst tokove tranzitne trgovine s čezmorskimi deželami, ki so se svoj čas preusmerili v severne luke. Te luke imajo pred Trstom vrsto prednosti: predvsem so bolje opremljene, poleg tega pa so tudi bolje povezane z zaledjem in zato cenejše, vzhodnonemška in poljska pristanišča pa imajo za vzhodnoevropske koristnike še posebno prednost, da ne zahtevajo za svoje storitve plačila v konvertibilnih valutah.

Nesmiselno bi bilo tudi pričakovati, da bo Trst jutri lahko priklical na svoje pomole več blagovnega prometa iz tokov trgovinske izmenjave med članicami EGS: naša dežela bo namreč kljub liberalizaciji še naprej mejno področje, odmaknjeno od velikih razvojnih osi v Italiji in EGS.

Trst bi lahko rešil vsa svoja osnovna gospodarska vprašanja le v okviru širokopotezno zamišljene meddeželne integracije severovzhodnih predelov Italije s Slovenijo, Hrvatsko, Koroško, Bavarsko in drugimi predeli srednjeevropskega zaledja, ki potencialno težijo na severni Jadran. V tej integraciji, ki naj bi med drugim slonela tudi na ustrezni mreži infrastruktur, bi se mogle močno razviti industrijske in druge dejavnosti, tržaška luka pa bi lahko ponovno postala »vrata v svet« za vso srednjo Evropo in ponovno privabila iz severnih pristanišč prometne tokove za vzhodno sredozemlje, Afriko in Azijo.

Pot do takšne integracije je seveda zelo dolga in težavna, vendar morajo poslovni krogi vztrajati na njej; kot začasno in laže dosegljivo rešitev pa moramo skušati uresničiti integracijo in visoko razvito tehnično-gospodarsko sodelovanje s sosednimi deželami v Avstriji in Jugoslaviji. Zato pa mora naša dežela razpolagati s posebnimi operativnimi sredstvi, ki naj bodo protiutež za posebnost našega položaja v EGS. Med ta sredstva spadajo nedvomno tudi sporazumi o obmejni blagovni menjavi, ki imajo namen pospešiti trgovino in omogočiti skladen razvoj gospodarstva obmejnih krajev. Tipičen primer takšnih sporazumov sta tržaški in goriški sporazum med Italijo in Jugoslavijo. Predvidena vrednost blagovne izmenjave v okviru teh sporazumov znaša 4 milijarde lir v vsaki smeri, vendar pa se ta plafond lahko tudi znatno prekorači.

S poslovanjem v okviru teh sporazumov se v naši deželi ukvarja veliko število podjetij; obseg izmenjave v obeh smereh je v letu 1967 presegel 8 milijard lir, žal pa se je naslednje leto zaradi zapiranja EGS pred uvozom živinorejskih in kmetijskih proizvodov iz tretjih držav — kar je prizadelo predvsem Jugoslavijo — ponovno skrčil na okoli 6 milijard lir.

Gledano iz evropske perspektive, te številke niso morda posebno velike; dejstvo pa je, da obmejni sporazumi predstavljajo zelo pomembno sredstvo za tukajšnjo trgovinsko in gospodarsko življenje. Ti sporazumi namreč omogočajo, da se med prizadetimi področji stalno prepletajo žive poslovne vezi, ki se bodo v prihodnje po potrebi lahko primerno ojačile, in predstavljajo vrata, skozi katera industrijski obrati iz Furlanije-Julijske krajine izvažajo okoli 20 od sto svoje proizvodnje v Jugoslavijo ter v srednjo in vzhodno Evropo. Obmejni sporazumi imajo nadalje prednost, da smejo v njihovem okviru poslovati le tukajšnja podjetja in da se denarna sredstva, ki se zbirajo kot protivrednost za uvoženo blago, v celoti uporabljajo za odplačevanje izvoza in raznih storitev. Njihova glavna prednost pa je v tem, da se blagovni promet v njihovem okviru vrši mimo carine ter da se tako po eni strani obide carinska pregrada EGS, po drugi pa postaja tudi jugoslovansko blago laže dosegljivo, saj jugoslovanski partner priznava temu prometu iste ugodnosti kakor italijanski.

Podobne sporazume imajo tudi na meji med deželo Tridentinsko-Gornjim Poadižjem na italijanski in Tirolsko ter Predarlbersko na avstrijski strani. Goriški sporazum pa se razlikuje od tržaškega po tem, da ne predvideva posebne carinske sprostitve, saj so bile mestu priznane še širše ugodnosti z ustanovitvijo proste cone.

Evropska skupnost ni teritorialna enota, ki bi bila odrezana od ostalega sveta — zaključuje svoja izvajanja dr. Latcovich — in mora računati s tem, da se bodo ob njenih mejah vedno prepletavale gospodarske vezi z bližnjimi »zunanjimi« deželami. Zato bi bilo treba vzdolž meje šesterice ustvariti posebna področja «olajšane izmenjave», ki naj bi razpolagala s posebnimi sredstvi za poslovanje z bližnjimi deželami izven skupnosti in katerim naj bi bile zagotovljene predvsem široke carinske olajšave.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
KULTURNI DOM

OTVORITVENA KRSTNA PREDSTAVA SEZONE 1969 — 70
LEVSTIK — MAHNIČ

MARTIN KRPAN

igra v dveh delih

Kostumograf: ALENKA BARTLOVA
Scenograf: ing. VIKTOR MOLKA
Glasba: MARJAN VODOPIVEC
Režiser: MIRKO MAHNIČ

V soboto, 18. oktobra ob 21. uri (PREMIERSKI ABONMA)
V vlogi Krpana bo nastopil DANILO TURK - JOCO, ki bo slavil petintridesetletnico gledališkega dela

V nedeljo, 19. oktobra ob 16. uri (ABONMA RED B — nedeljski popold.)
V sredo, 22. oktobra ob 20. uri (ABONMA MLADINSKI V SREDO)
V četrtek, 23. oktobra ob 20. uri (ABONMA MLADINSKI V ČETRTEK)

Prodaja vstopnic od četrtka, 16. t. m. dalje vsak dan od 12. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma; ob nedeljah in praznikih eno uro pred pričetkom predstav. Rezervacije na tel. 734265.

DRAMSKA SKUPINA SPD TABOR Z OPČIN ponovi na splošno željo občinstva jutri, 12. t. m. ob 17. uri v prosvetnem domu na Opčinah priljubljeno komedijo

VDOVA ROŠLINKA

Občinstvu se bo predstavil tudi novo ustanovljeni

PEVSKI ZBOR SPD TABOR

pod vodstvom prof. SVETKA GRGIČA

RAZČLENJENE SINDIKALNE AKCIJE

Poldnevna prekinitev dela v štirinajstih zasebnih podjetjih

Sestanek tajništev treh kovinarskih sindikatov - Stavka v cementarni - Dvodnevna stavka uslužbencev javnih lokalov

Včerajšnja splošna deželna stavka ni ustvila načrtnega širjenja drugih, razčlenjenih stavkovnih gibanj v tovarnah in drugih obratih v tržaški pokrajini. Včeraj so za pol dneva prekinili delo delavci večje skupine podjetij, med temi delavnice «Durissini», «Schromek», «Meccanonavale», «SAIFAC», «Vidali», «Marcovigi», «Metlika», «Martinella», «Presel», «Frausin», «Fabbris», «Fanelli», «Ochren» in SA CAD. Delavci v teh podjetjih so zapustili svoja delovna mesta opoldne in se vrnejo na delo danes zjutraj.

Krajše prekinitve dela pa so oklicali tovarniški odbori v mehanični delavnici «Orlando», kjer so delavci prekrižali roke od 13. do 15. ure in v podjetju «Saldanavi», kjer so zapustili svoja delovna mesta ob 15. uri.

Tovarniški odbori in sindikalne organizacije pa so oklicale celodnevno stavko delavcev v podjetjih «Rumignani», «RUAN» in «Furp». Delavci bodo zapustili svoja delovna mesta ob 6. uri, ko bi morala nastopiti prva jutranja izmena in se vrnejo k strojem šele naslednji ponedeljek.

V glavnem so to zadnje stavkovne akcije tega sindikalnega tedna, ki je doživel dve celodnevni stavki v železarni, celodnevno stavko v velikih tržaških kovinarskih tovarnah, ladjedelnici, tovarni strojev in arzenalu, ter končno popolnoma uspelo deželno triurno »socialno« stavko. Tajništva treh kovinarskih sindikatov, ki združujejo v Trstu med delavci največje število članov, so se včeraj popoldne sestala in dalj časa razpravljala o okvirnem načrtu stavkovnih akcij za naslednji teden. Točnejših podatkov nimamo, in tudi bi ne mogli imeti, kolikor gre za okviren načrt, v katerem so navedeni predvsem računi v urah stavke za posamezna podjetja, katere pa morajo konstruktivno izpopolniti tovarniški odbori, ki so pravi protagonisti letpšnjih sindikalnih spopadov.

Nadaljuje se medtem sindikalno gibanje tudi drugih strok. Tako so danes začeli stavkati delavci v cementarni, niso pa napovedali, kdaj se vrnejo na delo. Dva dni pa bodo stavkali uslužbenci javnih lokalov.

Dokument komisije za pomorstvo pri PSI

Pod predsedstvom prof. Dina Saravala se je sestala komisija za pomorsko dejavnost in pristanišče pri tržaški federaciji PSI, ki je sprejela osnutek dokumenta, namenjenega vodilnim organom stranke in uradom za načrtovanje.

V dokumentu, ki zadeva prvenstveno vprašanje linijskih prog tržaškega Lloyda je izraženo upanje, da bodo pristojna ministrstva, IRI in Finmare predložili doslej izdelane študije deželnemu svetu Furlanije J. K., «kot je v duhu vsedržavnega načrtovanja». Dokument se zavzema nato za ohranitev in okrepitev prog z Daljnim vzhodom, na katerih vozita sedaj ladji «Victoria» in «Asia».

Družbam p.i.n. (posebnega vsedržavnega pomena) naj bo zagotovljena potrebna avtonomija, ki bi v primeru tržaškega Lloyda pomenila potrebno jamstvo, da bo lahko ustrezala zahtevam tesnejše povezave s «tretjim svetom».

Pismo slovenskih staršev iz Barkovelj šolskemu skrbniku

Starši otrok slovenske osnovne šole v Barkovljah so naslovili na šolskega skrbnika naslednje pismo:

«Starši, ki smo vpisali svoje otroke v prvi in drugi razred slovenske osnovne šole v Barkovljah, smo z začudenjem zvedeli, da sta prvi in drugi razred združena. Čeprav je število učencev v vsakem od omenjenih razredov višje od pet, ni bila nastavljena učna moč za vsak razred posebej, kakor je določeno po zakonu.

Sprašujemo se, zakaj ni do zdaj šolsko skrbništvo sprejelo ustreznih ukrepov, da se odpravi očitna kršitev zakona

Zato želimo opozoriti cenj. šolsko skrbništvo, da bi morala po zakonu biti imenovana na slovenski šoli v Barkovljah še ena učna moč, da se otrokom dejansko da pravica, ki jim jo zakon priznava.

Zahtevamo, da se čimprej poskrbi za pravično ureditev stanja učiteljskih moči na naši slovenski šoli.

Trdno smo odločeni, da združeno nastopimo na način, ki se nam bo zdel najučinkovitejši, če zadeva ne bo urejena v kratkem.

Skupna razprava o zakonu št. 81 in proračunu za 1970

Posebna deželna komisija, katere naloga je preučiti zakonski predlog št. 81, ki zadeva deželne posege in posebno finansiranje infrastruktur v Furlaniji-Julijski krajini, je sprejela predlog komunističnih deželnih poslancev, naj bi se o razdelitvi 13 milijard in 250 milijonov, ki jih predvideva zakonski predlog, razpravljalo istočasno s proračunom za leto 1970. Na takšen način bi deželni svet lahko razpravljal, kako bi se dalo ugoditi zahtevam, ki jih postavljajo delavci in ki so prišle do posebnega izraza med četrtkovo deželno stavko.

K temu je deželni tiskovni urad KPI dodal komentar, v katerem se zavzema za še odločnejšo zavzemanje za uveljavitev take deželne politike, ki naj bi zadostila delavskim zahtevam.

Huda prometna nesreča v Barkovljah

Sinoči okrog polnoči se je v Barkovljah pripetila huda prometna nesreča. 58-letnega delavca Luigija Crecicha iz Ul. Boveto 55, ki je neprevidno prečkal cestišče, je podrl avtomobil fiat 850. Nezavestnega so nemudoma prepeljali v splošno bolnišnico z rešilnim avtomobilom ter ga s pridržano prognozo sprejeli na nevrokirurškem oddelku. Pri nesreči se je namreč hudo udaril v glavo ter si zlomil desno nogo.

Sinoči je bila seja repentabrskega občinskega sveta, ki je po poročilu župana o delovanju občinske uprave odobril nekatere sklepe odbora. Podrobneje bomo poročali v jutrišnji številki.

Fašisti napadli dijakinjo pred šolo

Prejeli smo krajšo izjavo dijakov italijanskega učiteljišča «Giosuè Carducci», v kateri obsojajo štiri fašistične pobaline, ki so pred šolo napadli dve dekleti. Dijakinji učiteljišča «Carducci» sta delili svojim sošolcem letake, v katerih izraža srednješolsko gibanje solidarnost z delavci in se predružuje splošni deželni stavki, ko se jim je približal moder opel z evidenčno tablico iz La Spezie. Iz njega je izstopila četverica «junakov», ki so obkrožili dekleti in jima začeli groziti. Besedam so sledila dejanja in eno izmed deklet je zadela močna klofuta. Podlež, ki je bil dvignil roko nadnjo, si verjetno ni pričakoval reakcije. Klofuto mu je dekle pošteno vrnilo. «Junakom» ni preostalo drugega, kot jo urno odkuriti, kot je pač v izročilih fašističnih tolp.

Dijaki so pozneje izvedeli, da je ista četvorica vohljala tudi okoli drugih šol, kjer so letake delili sicer osamljeni, toda krepki mladeniči, katerih pa se niso upali lotiti. Tradicionalna korajža jim je zmanjkala...

6. NOV. SESTANEK MEŠANE KOMISIJE

Priprave za uvedbo prostega prehajanja meje s propustnico

Ni izključeno, da bo sprostitev začela veljati šele spomladi

Dne 6. novembra se bo ponovno sestala italijansko-jugoslovanska mešana komisija, ki ji je med drugim poverjena naloga, da rešuje probleme v zvezi z maloobmejnim osebnim prometom. Na dnevnem redu zasedanja je tudi razprava o odpravi omejitve v številu mesečnih prehodov meje s prepustnico. Odprava te omejitve je povezana z vrsto tehničnih vprašanj, med katera spada tudi uskladitev nove ureditve obmejnega prometa s carinskimi določbami, ki ostanejo, kar zadeva brezcarinski prenos blaga, neizpremenjene. Ko bo namreč možno potovati čez mejo tudi po večkrat na mesec, ali celo vsak dan, bodo carinniki predvidoma uvedli posebno nadzorstvo nad prenosom blaga, da bi preprečili zlorabo nove ugodnosti. Jasno pa je, da bi vsako zapisovanje v prepustnico močno zavrlo promet, ki se že itak prepočasi odvija čez mejne prehode. Na skorajšnji seji bodo načeli tudi to vprašanje o katerem pa se bodo morali pozneje izreči tudi tehnični organi obeh partnerjev. Zato je pričakovati, da bo uredba o prostem prehajanju čez mejo z obmejnim dokumentom stopila v veljavo le čez nekaj mesecev, najverjetneje spomladi prihodnjega leta, in ne, kakor zatrjujejo določeni krogi, «v najkrajšem času».

Prispevajte za
DIJAŠKO MATICO!

NOVA POBUDA DEVINSKEGA HOTELIRJA DUŠANA FERLUGE

Kiparsko-gastronomski teden v devinskem hotelu «L'Approdo»

Od 19. do 27. t. m. bodo vsak večer poskrbeli za specialne menuje na razstavi sodelujoči kiparji-umetniki

Medtem ko se v notranjih in zunanjih prostorih hotela «L'Approdo» v Devinu z velikim uspehom nadaljuje mednarodna kiparska razstava, pri kateri sodelujejo Jugoslovana Dušan Džamonja in Drago Tržar ter deželni umetniki Bruno Alzetta, Ugo Carà, Mariano Cerne, Luciano Ceschia in Gianni Grimaldi, pripravlja upravitelj hotela g. Dušan Ferluga novo umetniško - turistično zanimivost, ki se vključuje v sam okovir razstave.

V dneh od 19. do 27. t. m., to je v zadnjem tednu te izredno pomembne kulturne prireditve bo priredil v svojem hotelu sedem zaporednih gastronomskih večerov, na katerih bodo za specialne menuje poskrbeli vsi na razstavi udeleženi kiparji. Seveda bo jedila pripravila odlična kuhinja, s katero se upravičeno ponaša Ferlugov hotel, toda pripravila jih bo po navodilih vsakokratnega aranžerja-umetnika, ki bo poleg tega, da bo sam določil posamezna jedila, poskrbel tudi za umetniški milje v obliki nalašč za to priložnost umetniško izdelanega spominskega darilca. Če smemo že vnaprej izdati kakšno skrivnost, potem lahko povemo, da bo slovenski umetnik Drago Tršar pripravil svoj menu v petek 24. t. m. zvečer z uvodno slivovko in zaključno domačo potico, kakršno dela doma njegova mama, pa tudi vsa glavna jedila bodo specialitete. Sicer pa bomo sproti najavljali, kateri umetnik - kipar bo katerega dne na vrsti s svojim menujem, tako da se bodo tudi naši čitatelji znali ravnati glede obiska.

Gotovo gre za izvirno zamisel in pobudo, ki dela čast hotelirju Dušanu Ferlugi in ki dviga na višjo raven prizadevanja za mednarodno turistično - umetniško uveljavitev Devina in njegove prekrasne obale. Kajti če se povrnemo h kiparski razstavi, katere glavni realizator (in pobudnik skupno s kiparjem Alzetto) je bil prav g. Ferluga ob sodelovanju devinsko - nabrežinske občine in turistične ustanove, potem moramo ponovno ugotoviti, da je ta razstava daleč presegla sam kulturni pomen in se afirmirala kot manifestacija vedno bolj zaželenih in potrebnih mednarodnih umetniških srečanj, ki naj ustvarijo na naših tleh in v Devinu še posebej shajališče plemenitih teženj in stremljenj po mednarodnem razumevanju in sodelovanju.

Vemo, da je moral g. Dušan Ferluga s svojimi sodelavci premagati marsikatero težavo, da je prišlo do realizacije te razstave, toda njegova prizadevanja so rodila dober sad in upati smemo, da bosta njegov entuziazem in njegova mecenska pripravljenost zadostovali, da se bo začetna pobuda nadaljevala in še razširila s sodelovanjem umetnikov še iz drugih držav in da bodo tej in taki pobudi kot je umetniško - gastronomski teden sledile v bodočnost še druge.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 10. oktobra 1969 se je v Trstu rodilo 16 otrok, umrlo pa je 8 oseb.

UMRLI SO: 70-letna Antonietta Belloni, 81-letna Teresa Topan vd. Delsenno, 91-letni Iginio Randi, 64-letni Mario Krisciak, 47-letni Nereo Battista, 74-letni Olivo Punis, 69-letna Maria Cec por. Furian, 69-letni Luigi Canciani.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 13. do 16. ure)

Dr. Gmeiner, Ul. Giulia 1, Manzoni, Largo Sonnino 4, INAM Al Cedro, Trg Oberdan 2, D'Ambrosi, Ul. Zorutti 19/c.

NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 19.30 do 8.30)

All'Angelo d'Oro, Trg Goldoni 8, Cipolla, Ul. Belpoggio 4, Marchio, Ul. Ginnastica 44, Miani, Drevored Miramare 117 (Barkovlje).

Danes ob 16. uri bo v galeriji «Kraške hiše» v Repnu otvoritev razstave

Hlavatyjevih kraških akvarelov

Samostojna razstava najnovejših akvarelov kraške pokrajine, ki so lirične izpovedi globokega poznavalca in ljubitelja Krasa, bo v pristnem kraškem okolju odprta do 26. t. m., ob delavnikih od 17. do 21. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 10. do 13. in od 16. do 21. ure.

DANES V NABREŽINI

Otvoritev razstave o nacističnih taboriščih

Danes ob 19. uri bo v dvorani prosvetnega društva «Igo Gruden» v Nabrežini otvoritev fotografske razstave o nacističnih taboriščih. Razstava je zelo zanimiva in prikazuje nacistične zločine, prizore iz življenja v taboriščih smrti, nacistične krvnike, reprodukcije dokumentov, kupe in kupe okostnjakov, «žive mrtvece» ob osvoboditvi itd., pričevanja, ki so pretresla vso svetovno javnost.

Koncert opernih arij

Drevi ob 21. uri bo v veliki dvorani Krožka kulture in umetnosti najavljeni operni vokalni koncert, ki ga organizira tržaško pokrajinsko ravnateljstvo LANMIC (Libera Associazione Nazionale Mutilati Invalidi Civili). Program bo obsegal izbor spevov iz Verdijeve opere «Rigoletto». Nastopali bodo sopranistka Gianfranca Ostini v vlogi Gilde, baritonist Sergio Brunello (Rigoletto), tenorist Sergio Bindinelli (Duca di Mantova), in basist Nino Compara (Sparafucile). Vstopnice bodo na razpolago od 17. ure dalje v uradih CCA v Ulici S. Carlo št. 2.

Glasbeni večer drevi v Bazovici

Drevi ob 21. uri bo v kino dvorani v Bazovici glasbeni večer, ki ga prireja glasbeni odsek Slomškovega doma ob podelitvi prvih spričeval gojencem glasbene šole Slomškovega doma. Nastopil bo harmonikarski ansambel Glasbene matice «Miramar», ki ga vodi prof. Eliana Zajčeva, dirigiral pa bo prof. Oskar Kjuder.

Glasbeno šolo Slomškovega doma obiskuje okrog 30 gojencev, ki se učijo harmoniko, klavir, kitaro in saksofon. Prvi izpit so opravili z dobrim uspehom v četrtek.

Na koncertu pa bo poleg ansambla «Miramar» nastopil tudi harmonikar - solist Gervasio Marcosignori iz Ancone, ki je leta 1959 prejel v Pavii svetovni «oskar» za harmonikarje in ki tudi sedaj sodi v sam svetovni vrh harmonikarskih mojstrov. Njegov nastop bo še posebna privlačnost drevišnjega večera.

BOŽICI CANCIANI, *ki stopa danes v zakonsko življenje, čestitajo in želijo vse najboljše odborniki Kaste.*

KASTA sklicuje za četrtek, 16. t. m.

izredni občni zbor

Na dnevnem redu je sprememba statuta. Prvo sklicanje ob 20.30, drugo ob 21. uri.

Odbor prosi člane za polnoštevilno udeležbo.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

priredi jutri, 12. oktobra ob 17. uri v Kulturnem domu

KONCERT godb na pihala

Posamezno in skupno bodo nastopile godbe iz Doberdoba, Nabrežine, Proseka in Trebč.

Rezervacije vstopnic od četrtka dalje pri SPZ v Ul. Geppa št. 9, tel. 31119.

Vstopnina 300 lir.

Razstave

V hotelu «APPRODO» v Devinu je odprta kiparska razstava Dušana Džamonje, Draga Tršarja, Bruna Alzette, Uga Carà, Marjana Cerneta, Luciana Ceschie in Giannina Grimaldija. Razstava bo trajala do 26. t.m.

V umetnostni galeriji Barisi v Ul. Rossetti bo razstavil Mario Murri izbrane variante na temo «Vsem drage Benetke». Vsakomur se bo pogledu na eksponate vrnila v spomin kakšna podoba, ki jo je kdaj doživel med svojim obiskom v Benetkah. Otvoritev razstave bo danes ob 18. uri in bo trajala do 24. t.m. Odprta bo od 10. do 13. ter od 17. do 20. ure ob delavnikih in od 11. do 13. ure ob praznikih.

Kino

Nazionale 14.00 «Ben Hur». Charlton Heston, Jack Hawkins, Haya Harareet, Stephen Boid, MGM. Technicolor.

Fenice 16.00 «Il ponte di Remagen». George Segal, Robert Vaughn, Ben Gazzara. Panavision - Technicolor.

Grattacielo 16.00 «Il cervello». David Niven, Jean Paul Belmondo. Technicolor.

Eden 16.00 «In 2 si, in 3 no». Rod Steiger, Claire Bloom. Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Excelsior 15,30 «Il commissario Pepe». Ugo Tognazzi, Silvia Dionisio Technicolor - Techniscope.

Ritz 15.00 «Il Grinta». John Wayne, Glen Campbel, Kim Darby. Technicolor.

Filodrammatico 16,30 «Inghilterra nuda». Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Alabarda 16.30 «Le d'eci meraviglie dell'amore». B. Skay, B. de Vries. Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Aurora 16,30 «Le avventure di Ulisse». Technicolor.

Cristallo 15.30 «Vedo nudo». Nino Manfredi. Technicolor Cinemascope.

Capitol 16,30 «Funny Girl». Barbra Streisand, Omar Sharif. Technicolor.

Impero 16,00 «Metti una sera a cena». J. L. Trintignant. Technicolor Prepovedano mladini pod 18. letom Zadnji dan.

Vittorio Veneto 16,30 «Serafino». A. Celentano. Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Ideale 16.00 «Indovina chi viene a cena». S. Tracy, K. Hepburn, S. Poitier. Technicolor.

Abbazia 16,00 «Joe Bass l'implacabile». Burt Lancaster, S. Winters. Technicolor.

Gledališča

VERDI

Pri blagajni gledališča Verdi se nadaljuje prodaja vstopnic za drugi jesenski simfonični koncert, ki bo v torek, 14. t.m. ob 21. uri.

Orkester gledališča Verdi bo dirigiral Alfredo Gorzanelli, kot solist pa bo nastopil pianist Luciano Giarbella.

Na sporedu so skladbe: Prokofjev — Klasična simfonija; Liszt — Prvi koncert za klavir in orkester; Chaillier — Tritematična sonata št. 4; Stravinsky — Zar ptica, suita.

Za člane Agimusa so tudi za ta koncert predvideni posebni popusti.

TEATRO STABILE

V gledališču Politeama Rossetti se nadaljujejo ponovitve Držičeve komedije «Dundo Maroje» v italijanski verziji «I nobili ragusei». Nocojšnja predstava se bo začela ob 20.30, v nedeljo pa je predvidena popoldanska predstava ob 16,30.

Ljudska prosveta

Prosvetno društvo «Tabor» na Opčinah obvešča člane in prijatelje društva, da ima na razpolago abonmaje Slovenskega gledališča za sezono 1969/70. Interesenti jih dobijo pri odboru društva.

Prosvetno društvo «France Prešeren» v Boljuncu obvešča člane, prijatelje društva in ljubitelje gledališča, da ima na razpolago abonmaje Slovenskega gledališča za sezono 1969/70. Interesenti naj se zglasijo pri odboru društva.

Prosvetno društvo «Ivan Cankar» obvešča, da bo v ponedeljek, 13. t.m. ob 20.30 odborova seja. Prosimo odbornike, da se seje točno in polnoštevilno udeležijo.

Poleg tega prosvetno društvo obvešča člane in prijatelje, da ima na razpolago abonmaje Slovenskega gledališča za letošnjo sezono.

Izleti

Prosvetno društvo «France Prešeren» v Boljuncu priredi v nedeljo, 12. t.m enodnevni izlet v Kromberk in Briška brda. Kosilo v Dobrovem in ogled velike vinske kleti. Vpisovanje bornikih. Odhod točno ob 6.30 izpred «Gorice».

SPD priredi 2., 3. in 4. novembra izlet z avtobusom v Split, nato pa z gliserjem ali s parnikom na otok Hvar.

SPDT priredi za

Razpis abonmajev Slovenskega gledališča za sezono 1969-70

VRSTA ABONMAJEV:

Premierski
Red A (prva sobota po premieri)
Red B (prva nedelja po premieri)
Red Mladinski v sredo
Red Mladinski v četrtek
Red Okoliški (popoldanska predstava na dan praznika)
Red C
Red D

CENE ZA ABONENTE:	Premiera	Ponovitve
Parter A (središčni sedeži)	13.000.—	6.000.—
Parter B (ostali sedeži)	7.000.—	5.000.—
Balkon	5.000.—	3.000.—

MLADINSKI ABONMA	Lir 2.000.—	
OKOLIŠKI ABONMA	» 6.000.—	(preskrbljen prevoz)
INVALIDSKI	» 2.000.—	(za katerokoli vrsto abonmaja)

Razen za premiere razpisuje SG v Trstu tudi družinski abonma, ki omogoča družinam skupni obisk na podlagi osnovnega abonmaja. Prvi družinski član doplača lir 2.000.—, vsak naslednji družinski član pa lir 1.000.—.

Abonmaji so na razpolago občinstvu ob delavnikih:

OD 10. DO 14. URE V KULTURNEM DOMU,
OD 16. DO 19. URE V TRŽAŠKI KNJIGARNI.

V ABONMAJU JE ŠEST PREDSTAV SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA IN ENO GOSTOVANJE DRAME SNG IZ LJUBLJANE.

Abonma je plačljiv v dveh obrokih: prvi ob vpisu: drugi do 31. decembra.

ZA OSTALE OPERNE IN DRAMSKE PREDSTAVE NUDI SG V TRSTU SVOJIM ABONENTOM 50 % POPUST.

Abonmaji Slovenskega gledališča za sezono 1969/70 za prebivalce iz Sv. Križa in okolice so na razpolago pri Viktorju Bogatcu v Sv. Križu.

Proslava Frausina in Kolariča v Miljah

V veliki dvorani ljudskega doma «Verdi» v Miljah so miljski komunisti počastili včeraj zvečer padla junaka Luigija Frausina in Božidarja Kolariča ob 25. obletnici njune smrti. Svečanosti so se udeležili miljski župan Millo, sorodniki padlih in predstavniki antifašističnih organizacij.

Padlih se je spomnil senator Sema, pred njim pa sta spregovorila delavec Gino Fontanot in bivši partizan Peter Viola v slovenščini.

Po govorih je miljski pevski zbor zaključil svečanost s sporedom partizanskih pesmi.

Podtajnik za obrambo o derekviziciji Lazareta

Tiskovni urad KPI nam je sporočil, da je v teh dneh razpravljal senat tudi o vprašanju derekvizicije gradenj pri Lazaretu pri Miljah. V tem smislu je bil senator Sema naslovil na ministra za obrambo interpelacijo, v kateri ga je spraševal, če se mu ne zdi umestna derekvizicija, spričo dejstva, da ne vežejo tistih gradenj vojaški načrti, medtem ko bi tak ukrep, za katerega se je soglasno izrekel miljski občinski svet, koristil tako iz turističnega, kakor tudi urbanističnega in splošnogospodarskega vidika.

Semi je odgovoril podtajnik v ministrstvu za obrambo Donati, ki je dejal, da do tega ne more priti, ker je Lazaret nujno potreben za naseljevanje oddelkov. Od tod sklep vlade, da ostane Lazaret še nadalje v vojaških rokah.

V svoji repliki je senator Sema ocenil odgovor kot nedopusten «diktat» in zatrjeval, da ga tak, nezadovoljiv in nedokumentiran odgovor žali.

Goriško-beneški dnevnik

SINDIKALNE VESTI

Stavke v tekstilnih obratih v Sovodnjah in v Zdravščini

Pri pogajanjih s SIP dosegli 40-urni tednik za telefonske delavce

Pokrajinska tajništva treh sindikatov CGIL, CISL in UIL so imela včeraj popoldne posvet, na katerem so proučili sindikalni položaj delavcev v Tekstilni tovarni v Sovodnjah, dalje v INTES in podjetju Torcitura di Vittorio Veneto v Zdravščini, kjer vodstva podjetij nikakor nočejo upoštevati zahteve delavcev za izboljšanje delovnih odnosov in mezdnih prejemkov. Na seji so ugotovili da ravnateljstva teh podjetij trmasto vztrajajo na svojih nepopustljivih stališčih. Zato so odobrili sklep, da bodo nadaljevali z stavkovnim gibanjem v teh obratih. Sporazumeli so se za izmenične stavke, ki so jih začeli včeraj in jih bodo nadaljevali v naslednjih dneh. Tako so v sovodenjski tovarni že včeraj stavkali po dve uri za vsako delovno izmeno. Ta stavka je popolnoma uspela, saj se je je udeležilo 98 odst. zaposlenih delavcev.

Pri pogajanjih z družbo SIP so dosegli sporazum za telefonske uslužbence. SIP je pristala na 40-urni tednik za delavce in pogodba velja za dve leti, začenši od 1. januarja 1970. Kar se tiče skrčenja delovnega urnika so morali navadni delavci do sedaj delati po 40 in pol ure na teden; telefonistke pri centralah, ki so doslej delale po 40 ur tedensko pa bodo po novem delale po 36 ur tedensko, se pravi 4 ure manj. Telefonistke po javnih govorilnicah imajo skrajšan tednik od 42 na 40 ur tedensko.

Glede tega prvega sporazuma so sindikalne organizacije napravile ugodno oceno, ker so dosegli uslužbenci tega podjetja s skrajšanjem delovnega urnika važno pridobitev. Vendar so ostali nerešeni še drugi problemi, za katera bodo morali nadaljevati pogajanja.

JUTRI, 12. T. M. DOPOLDNE

bo v Doberdobu odkritje spomenika padlim borcem

z naslednjim sporedom:

ob 9. uri — budnica z godbo po vasi
ob 10. uri — otvoritev fotografske razstave iz NOB
ob 10.30 — odkritje spomenika in govori

Sledi kulturni del na katerem nastopajo: združeni pevski zbori z Goriškega; godba na pihala «Kras»; člana Slovenskega gledališča iz Trsta in dva učenca osnovne šole iz Doberdoba.

Pripravljalni odbor vabi bivše borce, njihove družine in vse napredne posameznike in organizacije, naj pridejo polnoštevilno k odkritju spomenika in proslavi junaških padlih borcev.

EKUMENSKO POTOVANJE PO JUGOSLAVIJI

Katoliški izletniki z Goriškega so obiskali pravoslavne ustanove

Z 10-dnevnega izleta po Srbiji, Makedoniji in Črni gori so odnesli najlepše vtise

Na pobudo goriškega profesorja in duhovnika Mirka Rijavca in nekaterih drugih intelektualcev, duhovnikov in laikov, so pretekli mesec organizirali zanimiv krožni avtobusni izlet po Jugoslaviji. V zvezi z ekumenskim zbližanjem katoliške cerkve s pravoslavno, je imel ta izlet še poseben namen in pomen, ker so imeli izletniki na programu navezavo stikov s predstavniki srbske pravoslavne cerkve in obisk njihovih najznamenitejših samostanov in drugih verskih ustanov.

Za izlet se je priglasilo 45 udeležencev, med katerimi 11 duhovnikov. Najeli so avtobus Avtoprometa iz Nove Gorice, za vodiča pa so zaprosili prof. Sergija Koglota iz Nove Gorice.

V zgodnjih jutranjih urah so odpotovali dne 16. septembra skozi Ljubljano v Zagreb, kjer so si izletniki ogledali krasno stolnico v gotskem slogu. V njej sta pokopana tudi nadškofa Mahnič in Stepinac. Naslednji dan so se ustavili v Slavonskem Brodu in Djakovu, domovini znanega hrvatskega buditelja škofa Strossmajerja, ki je tudi pokopan v tamkajšnji baziliki. V Beogradu so si ogledali Kalemegdan in uživali lep razgled na Novi Beograd ter obiskali tudi tamkajšnjo katoliško kolonijo. Od tu jih je vodila pot, saj so v 10 dneh do 25. septembra prevozili okrog 3200 km poti po Srbiji, Makedoniji, Kosmetu in Črni gori, dalje proti jugu. Obiskali so Skopje, ki je po strašnem potresu pred šestimi leti že popolnoma prenovljeno, Ohrid, ob istoimenskem jezeru, kjer so obiskali znameniti samostan sv. Nauma in druge. Na Kosmetu so pravtako obiskali znamenite pravoslavne samostane, ki so pravi muzeji staroslovanske cerkvene umetnosti bizantinske šole. Med takimi samostani naj omenimo Gračanico, Peč, Dečane in Žičo. V teh samostanih so prišli izletniki v stike s pravoslavnim klerom, na svoji poti pa so se srečali tudi z nekaterimi katoliškimi kolonijami. Tako so v Peči na Kosmetu naleteli na slovenske bolniške sestre, ki delujejo v tamkajšnji bolnišnici in prejemajo za svoje delo državno plačo.

Ves izlet je potekel v najlepšem redu in izletniki so odnesli z njega prav lepe in prijetne vtise. Večina udeležencev je bila tokrat prvič v južnih predelih Jugoslavije in so bili prijetno presenečeni nad tem, kar so tu videli tako kulturnih, kot tudi drugih zanimivosti.

Nocoj v Gorici Trio «Ars Nova»

Nocoj ob 18. uri bo v dvorani mestne glasbene šole v Ulici Oberdan drugi koncert jesenske glasbene sezone, ki jo prireja glasbena ustanova «Città di Gorizia». Nocoj bo nastopil Trio Ars Nova iz Trsta (klavir, klarinet, violončelo) s komadi Skroupa, Bugamellija in Brahmsa.

LETOŠNJI TURIZEM V TRŽAŠKI OBČINI

Letos rekordno število turistov z vsaj eno prenočitvijo v hotelih

Od 1. januarja do 30. septembra je vsaj eno noč prespalo v naših hotelih 264.536 italijanskih in inozemskih gostov - Vedno močnejši delež jugoslovanskega turizma

V letošnjem letu, v razdobju od 1. januarja do 30. septembra, je bilo število tujcev, ki so vsaj eno noč prenočili v tržaških hotelih, najvišje v povojnih letih: 264.536 oseb. Ta zanimiv in razveseljiv obračun, ki ga kot običajno podaja Avtonomna letoviščarska in turistična ustanova, pa ne vključuje drugih turističnih obratov (mladinskih hotelov, kampingov, zasebnih oddajalcev sob itd.) tako da je resnično število tujih gostov bilo še znatno večje, pri čemer pa še vedno niso všteti vsi tisti izletniki, ki v našem mestu niso prenočevali.

Dosedanji rekord turističnega prometa glede na ročitve je bil dosežen leta 1966, ko se je mudilo v tržaški občini 247.169 oseb, ki so vsaj eno noč tudi prenočevale v hotelih. Ta številka je za 17.369 enot nižja od letošnje. Zanimivo je tudi, da je v letošnjih devetih mesecih prišlo več italijanskih turistov (146.163) kot v lanskem letu (140.273 oseb) čeprav so bile lani v Trstu številne proslave ob 50-letnici priključitve Trsta k Italiji.

Podrobni podatki v primerjavi z leti 1967 in 1968 pa so naslednji: skupno število prihodov 264.536 (1967 — 246.540 in 1968 — 245.714) od katerih 146.163 (1967 — 133.101 in 1968 — 140.273) italijanskih in 118.373 (1967 — 113.439 in 1968 — 105.441) inozemskih turistov. Povečanje pri italijanskih turistih je torej znašalo 4,19 odst., pri inozemskih pa kar 12,26 odst. v primerjavi z lanskim letom. Najmočnejši turistični tokovi iz inozemstva so: Jugoslovani 55.128 (1968 — 47 tisoč 282 ali 16,6 odst. več), Avstrijci 11.877 (1968 — 10.599 ali 12,1 več kot lani), Nemci 9.078 (1968 — 8.096 ali 12,3 odst. več kot lani), Amerikanci 8.010 (1968 — 6.900 ali 16,2 odst. več kot lani). Sledijo Francozi 6.725 (2,1 manj), Angleži 2.704 (3,7 odst. več) Švicarji 3.560 (15,6 več), Turki 2.733 (5,56 več), Grki 2.627 (0,2 več), Belgijci 1.062, Nizozemci itd.

Saveda podatki niso tako zadovoljivi kar zadeva dneve prisotnosti, čeprav so doseženi rezultati v glavnem isti kot lani z določenim povečanjem za inozemce. To pač samo še enkrat dokazuje, da smo na Tržaškem še daleč od tako imenovanega rezidencialnega turizma, za katerega manjkajo osnovni pogoji in zgraditev del infrastruktur.

V ostalem pa so tudi ostali eminentno turistični kraji, kot so Benetke, Firence in Neapelj, zabeležili poprečno bivanje gostov le od 2 do 2,5 dneva na osebo. Treba je zato pač sprejeti ugotovitev, da je rezidencialni turizem prerogativa kopališčnih in termalnih središč poleti ter smučarskih pozimi. Danes hočejo turisti spričo izrednega razvoja motorizacije in izpopolnitve cestnih povezav videti čim večje število krajev v najmanjšem času.

Tržaški turizem je torej izrazito tranzitnega značaja, vendar pa ga ne gre podcenjevati, saj predstavlja znatno težo v mestnem gospodarstvu in ga je zato treba obravnavati kot aktivno in zelo pozitivno industrijo. Dokaz za to so naslednje številke: v razdobju januar — september 1969 261.342 prisotnosti italijanskih in 210.506 prisotnosti inozemskih turistov, skupno torej 471.864 dnevnih prisotnosti: v letu 1967 skupno 469.835 dnevnih prisotnosti in lani skupno 448.829 dnevnih prisotnosti. Letošnji povišek znaša torej 1,90 odstotka pri italijanskih in kar 9,42 odstotka pri inozemskih turistih. Pogled iz drugega zornega kota pa nam kaže problem v naslednjih terminih: kar zadeva poprečno prisotnost so italijanski turisti padli od 1,83 prisotnih dni na osebo v letu 1968 na 1,79 prisotnih dni na osebo v letošnjem letu. Podobno velja tudi za inozemske turiste, ki so od 1,82 dnevnih prisotnosti na osebo v letu 1968 padli na 1,78 dnevnih prisotnosti na osebo v letošnjem letu. Jugoslovanski turisti so se zaustavili pri nas v poprečju 1,45 dneva na osebo, Avstrijci 1,94, Belgijci 2,37, Francozi 1,74, Nemci 1,88, Angleži 2,1, Švicarji 1,92 in Amerikanci 2,23 dneva na osebo.

Potem ko je turizem v tržaški občini v zadnjih dveh letih beležil sicer majhno, toda zaskrbljujoče in postopno nazadovanje, smo končno letos le dosegli rekord, ki začenja lahko tudi novo in postopno naraščanje turizma. V absolutnih številkah je prišlo v Trst 5.890 italijanskih turistov več v primerjavi z letom 1966, medtem ko so inozemci, katerih število se je prejšnje leto v primerjavi z letom 1967 skrčilo za 7,06 odstotka, letos povsem nadoknadili in celo močno presegli doslej najvišje kvote. Med turističnimi tokovi se je najbolj okrepil dotok Jugoslovanov (+ 16,6), Avstrijcev, katerih število se je pred časi zmanjševalo zaradi položaja v Zgornjem Poadižju (+ 12,2), Nemcev (+ 12,1), Amerikancev (+ 16,2), Švicarjev (+ 15,6). Amerikanci so celo dosegli najvišje kvote iz leta 1966.

K tem res zadovoljivim rezultatom so prispevale izredno ugodne vremenske okoliščine in politične pomiritve na mednarodni ravni.

Avtomobilski miši pregnani z «dela»

Zaradi bližine znamenitega zapora vzbuja Ul. Coroneo v vseh nočnih nepridipravih posebno obzirnost. To pa očitno ni držalo za dva mlada neznanca, ki sta preteklo noč ravno v omenjeni ulici vlamljala v parkiran avtomobil, čeprav je njuno početje opazoval iz uradov zapora jetniški paznik, ki je nato nemudoma o tem obvestil policijo.

Bilo je okrog četrte ure zjutraj, ko je iz središča mesta privozil pred poslopje s hišno številko 31 avtomobil fiat 750 z jugoslovansko registracijo. V njem sta bila dva mladeniča. Jetniški paznik Murgia, ki je ravno takrat slonel na enem izmed oken uradov zapora, je razločno videl, kako sta mladeniča izstopila iz avtomobila ter se približala rdečemu fiatu 850 coupe, ki je bil ustavljen pred omenjenim poslopjem. Potem ko sta se prepričala, da ju nihče ne opazuje, sta z nekim kovinskim predmetom začela vlamljati stransko okence desnih vrat avtomobila. Okence sta precej hitro odprla, nato sta odprla še vrata in začela brskati po avtomobilu. Tedaj pa se je eden od vlomilcev ozrl proti zaporom in opazil ječarja, ki se je sicer naglo umaknil. Ker sta spoznala, da sta odkrita, sta nemudoma sedla v svoj avtomobil ter se z vso brzino odpeljala proti Ul. F. Severo.

Nekaj trenutkov kasneje je na kraj pridrvel policijski avtomobil, ki ga je jetniški paznik medtem poklical. Agenti so se najprej pozanimali, kaj se je bilo pripetilo, ter se nato odpeljali v smeri Ul. F. Severo, kjer je malo prej izginil jugoslovanski avtomobil z mladima vlomilcema, vendar jim ni uspelo, da bi ga izsledili in ustavili.

Ko se je začelo daniti, je prišla na kraj vloma tudi lastnica avtomobila, 31-letna Olimpia Stefani por. Nicolini, da bi ugotovila, ali so ji avtomobilske miši kaj ukradle iz njega. Na srečo je bilo še vse na svojem mestu, le na okencu je bilo nekaj škode.

Kriminaliteta v septembru

Prijavljenih 156 oseb

Tržaška kvestura je na podlagi izsledkov varnostnih organov letečega oddelka in raznih komisariatov javne varnosti objavila seznam vseh kaznivih dejanj, ki so bila izvršena v preteklem septembru. Obenem je objavila tudi število oseb, ki so bile v istem mesecu prijavljene sodnim oblastem pod raznimi obtožbami.

Vsega skupaj je bilo prijavljenih sodišču 156 oseb, od katerih je 123 na začasni svobodi, 24 čaka na sodno razpravo v zaporu, 9 oseb pa policija še išče. Najpogostejša kazniva dejanja, ki so jih na kvesturi zabeležili, so tatvine. Kar 34 ljudi so prijavili pod to obtožbo. Od teh je 23 na začasni svobodi, 9 v zaporu, dva pa še niso izsledili.

Nadalje je bilo 32 ljudi prijavljenih zaradi nenamerne povzročitve telesnih poškodb, dva pa zaradi nenamernega umora. 16 je bilo primerov goljufije, 9 primerov sprejemanja ukradenega blaga, 7 primerov pijanosti, 7 primerov namerne povzročitve telesnih poškodb, po 4 primeri opolzkih dejanj, žalitve in izvedbe nedovoljenih prireditev, 3 primeri nedovoljenega izvrševanja poklica, ter po 2 primera upiranja javnemu funkcionarju, poneverbe, pretepa, opravljanja, grožnje, nezakonitega prijašča nja in prekrška nad zakonom Merlin.

Med drugim so agenti izročili sodnim oblastem tudi 34 oseb, ki so bile že svojčas sojene, a kazni še niso prestale.

Z nožem je grozil

Ker se je v gostilni sprl z njenim očetom, ji je na ulici grozil z nožem. Do neljubega dogodka je prišlo predvčerajšnjim zvečer v Ulici Martiri della Libertà, pred poslopjem št. 15. 23-letna Sonia Stopar por. Indelicato iz iste ulice, se je okrog 20. ure vračala s svojim možem Aldom proti domu, ko je za njima prihitel moški, ki ga poznata pod imenom Codiglia. V rokah je držal dolg nož ter se zagnal proti mladi ženi. Zakonca sta se takoj zatekla v vežo bližnjega stanovanja, Indelicato pa je pohitel k telefonu ter o tem obvestil policijo.

Ko so prispeli agenti, ni bilo nadležneža več na cesti, zato sta jim ga zakonca opisala. Med drugim sta povedala, da se je Codiglia malo prej sporekel s Sonjinim očetom v gostilni «Stopar» v Ulici Trento. Stopar je namreč lastnik istoimenske gostilne. Ker je med prepirom Sonia branila svojega očeta, se je Codiglia nanjo raznudil in jo pozneje zaradi tega na ulici napadel.

INTERPELACIJA DEŽELNEMU ODBORU

V goriških tovarnah SAFOG in NSG modernizirati in povečati proizvodnjo

Deželna uprava naj posreduje v tem smislu na pristojnih mestih

Deželna svetovalca Rizzi in Bettoli sta poslala predsedniku deželnega odbora dr. Berzantiju interpelacijo, v kateri ugotavljata, da je ob zaključku ostre sindikalne borbe v podjetjih Safog-NSG v Gorici, ob koncu junija ob kateri so delavci zasedli tudi tovarno, državni podtajnik Toros, ki je predstavljal takrat ministra za delo, zagotovil v posebnem pismu sindikalnim organizacijam, da bosta Finmeccanica in podjetje v Stražicah zagotovili ponoven razvoj produktivnosti v teh dveh tovarnah s programom s povečanjem mehanske proizvonje. S tem bi bilo zagotovljeno delo vsem sedanjim delavcem obeh podjetij iz Stražic.

Vkljub takim zagotovilom pa se dogaja sedaj prav nasprotno, ker se število zaposlenih delavcev stalno manjša in tudi proizvodnja tekstilnih statev se stalno manjša, ne da bi prišlo do kake nove pobude ali spremembe v sedanji proizvodnji, ki naj bi jo podvzelo vodstvo podjetij z državno udeležbo, da bi poskrbeli za tako preusmeritev proizvodnje, ki naj bi dala obema tovarnama v Gorici nov proizvodni polet.

Interpelanta hočeta vedeti, kaj namerava podvzeti deželni odbor, da bi zagotovil Gorici in tema dvema goriškima tovarnama, ki sta največji podjetji v Gorici, za nadaljnji razvoj proizvodnje in zaposlitve. To je velike važnosti, saj ti dve podjetji zaposlujeta večino moške delovne sile v Gorici. V tem smislu bi bila nujno potrebna akcija deželne uprave na merodajnih mestih, da bi vodstvo IRI izpolnilo obljube dane ob stavki ob koncu junija.

Tudi te dni so delavci v obeh podjetjih izvedli 24-urno stavko, da bi z njo opozorili na krizo proizvodnje v obeh tovarnah in na nujnost rešitve odnosno povečanje proizvodnje s primerno modernizacijo in reorganizacijo obeh obratov.

Poslanec Fortuna nocoj v Gorici

Po zaključku seje centralnega komiteja Socialistične stranke bo nocoj član vsedržavnega vodstva PSI posl. Loris Fortuna govoril o rezultatih te seje na izredno sklicani seji pokrajinskega odbora goriške PSI. Seja bo nocoj ob 20. uri na sedežu federacije v Gorici.

Bodo v Gorici odprli nov supermarket?

Komunistični občinski svetovalec dr. Battello je pred nekaj dnevi poslal goriškemu županu interpelacijo v kateri pravi, da obstaja nevarnost, da se v našem mestu, v strogem središču, odpre supermarket, ki naj bi deloval v sklopu nekega velikega finančnega koncerna.

Svetovalec ugotavlja, da bi odprtje takega supermarketa oškodovala goriške trgovce, ki so pravkar v fazi modernizacije svojih obratov in združevanja. Svetovalec nadalje sprašuje če pozna župan ta problem in kake korake namerava občinska uprava napraviti s tem v zvezi.

S skuterja sta padla

Včeraj popoldne ob 15.20 so nudili v splošni bolnišnici v Gorici prvo pomoč 16-letnemu dijaku Flaviju Serafiniju iz Gorice, Ul. XXIV maggio 1 in 14-letni dijakinji Moniki Kogoj iz Gorice, Ul. P. Diacono 19.

Oba sta se peljala z lambreto iz Ul. Colombo v Stražicah proti Ul. Casale in središču mesta. Na stikališču obeh ulic je Serafini, ki je vozil, nenadoma pritisnil na zavore, ker je srečal poltovornjak trgovskega zastopnika Anguiarija, izgubil pri tem oblast nad vozilom in oba sta padla. Anguiari ju je odpeljal s svojim vozilom v bolnišnico. Serafiniju so zdravniki ugotovili poškodbe na bradi, na rokah in na zgornji ustnici ter bo okreval v sedmih dneh. Dekletu pa, ki se je peljalo na zadnjem sedežu, so ugotovili poškodbo na desnem komolcu ter bo okrevalo v štirih dneh.

Umrl je socialistični senator Tamburini

Na kliničnem oddelku bolnišnice v Latisani je včeraj umrl 82-letni bivši socialistični senator Antonio Tamburini iz Ronk. Danes ob 15.45 bodo odpeljali njegovo truplo iz Latisane v Ronke, kjer bo potem pogreb.

Pokojnik je bil markantna antifašistična osebnost. Bil je zadnji župan v Ronkah pred nastopom fašizma in so ga ti odstavili leta 1922. Po drugi svetovni vojni so ga zavezniki imenovali za predsednika občine v Ronkah. Leta 1948 so ga izvolili za občinskega svetovalca, ter je bil kot taki izvoljen še trikrat zaporedoma. Leta 1948 je bil izvoljen pri PSI za senatorja v goriškem volilnem kolegiju. Poleg teh je vršil še razne druge funkcije.

PRIZIVNO SODIŠČE V GORICI

Potem ko se je prevrnil z avtom kaznovan, ker ni imel «patentina»

Ozmerjal je karabinerja v službi in ni hotel pokazati dokumentov

Pred okrožnim sodiščem v Gorici so imeli včeraj vrsto prizivnih razprav proti prvostopnim razsodbam okrajnih sodnikov.

Najprej so obravnavali zadevo 37-letnega Luciana Marcona iz Tržiča, Ul. Bagni 2, ki je bil obtožen, da je dne 10. decembra 1966 razžalil čast karabinerja Osima Razza, ki ga je dobro ozmerjal, poleg tega pa se ni odzval njegovemu pozivu naj pokaže osebne dokumente.

To se je zgodilo ponoči ob 3.30, ko so dva karabinerja, ki sta opravljala nočno službo, opazila na cesti avto fiat 500/C, ki je vozil zig zag po ulici ter predstavljal nevarnost za mimoidoče. Na njun poziv šofer ni hotel ustaviti. Pri zasledovanju so ga dohiteli blizu letališča v Ronkah ter ugotovili identiteto današnjega obtoženca. Okrajni sodnik v Tržiču ga je pri razpravi dne 28. novembra 1968 obsodil na pet mesecev zapora in 10 tisoč lir globe pogojno in brez vpisa.

Prizivno sodišče ga je glede žalitve oprostilo zaradi pomanjkanja dokazov, ostali del prve razsodbe pa je potrdilo. Obtoženca je branil odv. Cesare Devetag.

Pri drugi razpravi so obravnavali zadevo 35-letnega Maurizia Bozzolana iz Ronk, Ul. Raparoni, ki ga je okrajni sodnik iz Tržiča obsodil dne 17. februarja letos na dva meseca pripora in 8.000 lir globe. Obtožba se nanaša na prometno nesrečo, ki se je pripetila dne 5. aprila 1968. Tistega dne, nekaj pred polnočjo, se je peljal Bozzolan z avtom ford po državni cesti Begliano - Pieris. Pri hiši št. 58 v Beglianu pa je izgubil oblast nad vozilom, zavozil na desno stran ceste, potem ko je izruval dva obcestna kamna in podrl zaščitno ograjo ter dobil tudi telesne poškodbe, ki jih je moral zdraviti 20 dni v tržiški bolnišnici. Avto se je prevrnil na streho ter je bil hudo poškodovan. Pri popisu nesreče je cestna policija ugotovila, da je Bozzolan vozil avto brez voznega dovoljenja, ki so mu ga odvzeli že oktobra 1966 ob priliki neke druge prometne nesreče. Branil ga je odv. Venier iz Tržiča.

Drž. tož. dr. Marsi; predsednik sodišča dr. Storto; sodnika Mancuso in Gridelli; zap. Genovese.

Bivši bančni uradnik obsojen zaradi sleparije

Pri včerajšnjih razpravah je okrajni sodnik v Tržiču obravnaval med drugimi tudi zadevo 32-letnega Giovannija Panzere iz Krmina Ul. Udine 4, ki je bil obtožen, da se je izdajal za uradnika goriške mestne hranilnice in tako od dveh žrtev zvabil 2 milijona 680.000 lir v obliki posojila. Prva žrtev je bila Maria Pisa iz Visinade ob Idriji, katera mu je posodila dva in pol milijona lir, drugi pa Giuseppe Melletto iz Foljana, ki mu je posodil 180.000 lir.

Panzera je bil dejansko uradnik pri goriški hranilnici in v Tržiču kjer so ga odpustili dne 31. julija 1967. Obe prizadeti stranki pa sta mu posodili denar nekaj pozneje in ker nista dobili povračila sta ga prijavili sodišču. Sodnik ga je obsodil na devet mesecev zapora, 90.000 lir globe in povračilo sodnih stroškov.

V prepiru jo je udaril z dežnikom po glavi

Včeraj popoldne ob 16.30 so pripeljali v goriško bolnišnico 78-letno Katerino Jeran iz Gorice, Ul. Formica št. 6. Zdravniki so ji ugotovili udarec na lobanji in rano na desnem sencu ter veliko bulo na desnem zapestju ter so jo pridržali za sedem dni na zdravljenju.

Žena je povedala, da je malo prej pometala stopnice pred svojim stanovanjem. Zaradi tega pa je protestiral njen sosed Mugherli, ki stanuje v isti hiši, češ da dela prah. Žena mu je ugovarjala. Beseda je dala besedo, dokler ni Mugherli pograbil dežnik, ki je bil ravno pri rokah ter treščil z njim ženico po glavi z navedenimi posledicami.

Iz tržiške bolnišnice

Včeraj so pridržali v tržiški bolnišnici za 40 dni na zdravljenju 73-letno Marijo Krulje por. Zudič iz Doberdoba, Ul. Giardini 6, ki je padla doma tako nesrečno, da si je zlomila roko.

V Tržiču je padel 12-letni Robert Marušič iz Ul. Valentinis 62 ter se udaril in ranil na glavi. Pridržali so ga 5 dni na zdravljenju.

Na delu v ladjedelnici se je ponesrečil 27-letni Egidio Franzut, iz Ronk, ko je prekladal cevi mu je ena padla na nogo ter mu povzročila precej globoko rano. Pridržali so ga za 20 dni na zdravljenju.

Maks Premrou 80-letnik

Včeraj, 10. oktobra je v krogu svojih prijateljev in znancev praznoval 80-let svojega življenja davčni uradnik v pokoju Maks Premrou. Marsikdo, ki ga pozna se bo gotovo začudil — kaj že toliko let ima naš Maks? Toda matični dokumenti govorijo jasno. Naš jubilant se je rodil točno 10. oktobra 1889 v Tolminu in že prejšnji večer so ta pomembni datum njegovi številni goriški prijatelji in znanci zalili v neki slovenski gostilni na Kornu.

Kot rečeno se je naš Maks rodil pred 80 leti v Tolminu. Študiral je na realki v Idriji in že med prvo svetovno vojno vstopil v davčno službo ter služboval najprej v Cerknem, Idriji, Tolminu in Kobaridu. Ko so pod fašizmom začeli premeščati zavedne slovenske šolnike in uradnike v notranjost države, je ta usoda zadela tudi njega ter so ga poslali najprej v Mantovo in nato v Teramo. Med drugo svetovno vojno je tam pomagal slovenskim beguncem in internirancem v Coropoliju.

Po vojni se je zopet vrnil v Gorico ter se takoj vključil v napredne slovenske organizacije in aktivno deloval v njihovem sklopu. Bil je v odboru Dijaške matice, v odboru Slovenskega podpornega društva, deloval je v sklopu Slovenskega planinskega društva, kjer je bila zlasti aktivna njegova hčerka Iva, ki je bila vzgojiteljica v Slovenskem dijaškem domu v Gorici. Deloval je tudi drugod, kjer koli je bila njegova pomoč potrebna.

Sedaj uživa zasluženi pokoj v Gorici, še vedno čvrst in zdrav in hodi obiskovat svoje vnučke v Ajdovščino, kjer je njegova hčerka Iva poročena in opravlja profesorsko službo.

Znanci in prijatelji želijo našemu jubilantu še dolgo let življenja in zdravja. Njihovim željam in čestitkam se pridružuje tudi naše uredništvo.

Rojstva, smrti

V goriški občini se je 9. in 10. oktobra rodilo osem otrok, umrle pa so štiri osebe.

ROJSTVA: Luciana Visintin, Gianluca Zuccaro, Andrea Braini, Roberta Mazzucchin, Walter Petronio, Mirco Naldo, Mirjam Bolcina in Stefano Leone.

SMRTI: trgovec 70-letni Michelangelo Brizzi, upokojenka 67-letna Edvige Madriz vd. Cutaja, kmet 76-letni Arcangelo Marini in delavec 54-letni Luigi Marzinotto.

Izleti

Za družinski izlet v Pulo in Opatijo, ki ga prireja SPD v nedeljo, 19. oktobra, je že toliko vpisov, da je prvi avtobus zaseden. Nadaljuje se vpisovanje za drugi avtobus, če bo dovolj prijavljencev. Vpisovanje pri odborniku Koshuti, Ulica Mameli, tel. 52-65.

Kino

KORZO. 17.30—22.00: «Prima che venga l'inverno», D. Niven in A. Karina; ameriški barvni film.
VERDI. 17.00: «La legione dei dannati», Jack Palance in T. Hunter. Ameriški kinemaskope v barvah.
MODERNISSIMO. 17.00—22.00: «Per un pugno di dollari», C. Eastwood, G. Volontè; kinemaskopski film v barvah.
VITTORIA. 17.15—21.30: «La virtù sdraiata», O. Sharif in A. Aimee; ameriški barvni film, mladini pod 14. letom prepovedan.
CENTRALE. 17.15: «L'incredibile furto di mister Girasole», Walt Disneyev film v barvah, z D. Van Dycke in E. G. Robinson.

Tržič

AZZURRO. 17.30: «Zeta, l'orgia del potere», I. Montand in Irene Papas. Barvni film.
EXCELSIOR. 16.00: «Vedo nudo», Nino Manfredi, Silva Koščina.
PRINCIPE. 17.30: «Il dito nella piaga», K. Kinski in G. Hilton, v barvah.

Nova Gorica

SOČA (Nova Gorica): «Manon», ameriški film — ob 18. in 20.
DESKLE: «Ugrabitev človeka», italijanski barvni film — ob 19.30.
SVOBODA (Šempeter): «Zadnji vlak iz Katange», ameriški barvni film — ob 18 in 20.
RENCE: «Steklenica, ki ubija», japonski barvni film.
PRVACINA: «Simfonija herojev», ameriški barvni film — ob 20.
ŠEMPAS: «Izgubljena patrola», ameriški film — ob 20.
KANAL: «Joe iz Navaha», ameriški barvni film — ob 20.
POTUJOČI KINO — PREDMEJA: «Od tod do večnosti», ob 20.

DEŽURNI LEKARNI
GORICA

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna D'UDINE, Trg sv. Frančiška 5, tel 21-24.

TRŽIČ

Danes ves dan in ponoči je v Tržiču odprta lekarna dr. Rismondo, Ul. Toti 52, tel. 72701.

DEŽURNA CVETLICARNA

Jutri bo v Gorici odprta cvetličarna MICHELI FERDINANDO, Ul. XXIV. maja 22, tel. 23-39.

Bone za knjige za slovenske osnovne šole sprejemata tudi
CARTOLIBRERIE
BERNARDI
v ROJANU: Ul. S. Ermacora 2
na OPČINAH: Ul. Nazionale 87
Starši lahko prevzamejo spodaj navedene knjige tudi če ne predložijo takoj bona zanje: «IL GIOCOLIERE» - «COSE NUOVE» - «NOI RAGAZZI» - «IL CORO» - «COME UN GIUOCO» - «LEGGERE È BELLO» - «GRAZIA» - «L'USIGNOLO» - RACCONTI PER UN ANNO» - «PER NOI» - «IL GOMITOLO»

šport šport šport šport šport

NA ZAKLJUČNI SLOVESNOSTI 11. SLOVENSKIH ŠPORTNIH IGER

Drevi v Kulturnem domu nagraditev najboljših društev in tekmovalcev

Zaključna slovesnost 11. SŠI se bo začela ob 20.30 - Razdeljenih bo nad 30 pokalov, plaket, medalj in drugih nagrad

Drevi ob 20.30 bodo ob prisotnosti številnih gostov zaključili v Kulturnem domu v Trstu letošnje 11. slovenske športne igre. Za to priložnost so organizatorji pripravili izredno bogate in številne nagrade, saj bodo med posamezna društva razdelili nad 30 nagrad. Samo pokalov bo 15 (mnoge so darovale razne ustanove in organizacije) ostalo pa bodo plakete in medalje vseh vrst. Nagrade bodo razdelili za vse panoge, v nekaterih pa tudi po več. Večinoma bodo nagrade podelili društvom po točkah. Teh nagrad torej ne bo prejelo društvo, ki je v dotični panogi zmagalo, ampak tisto, ki je zbralo največ točk.

V posameznih panogah so društva zbrala naslednje število točk:

Atletika

1. Polet 87,33; 2. Cankar 87; 3. Vesna 55; 4. Škamperle 46,33; 5. Kontovel 43; 6. Kras 23; 7. Matajur 18; 8. Gaja in Dom Rojan 12; 10. Lonjer 11; 11. Primorec 8; 12. RMV 5; 13. Barkovlje in Sokol 4; 15. Breg 1.

Plavanje

1. Sokol 106,50; 2. Polet 78,50; 3. Cankar 54; 4. Kontovel 37,50; 5. Barkovlje 15; 6. Škamperle 14; 7. Breg 13; 8. Vesna 12; 9. Gaja 10,5; 10. Devin - Štivan 9; 11. RMV 8.

Šah

1. Dom Rojan 8; 2. Škamperle 5,14; 3. Cankar 4; 4. SPDT 3; 5. Polet 0,28; 6. Kras, Breg, Primorec, RMV 0,14.

POP

1. Polet 14; 2. RMV 12; 3. Škamperle 8; 4. Dom Rojan 6; 5. SPDT 2.

Med dvema ognjema

1. Kras 23; 2. Vesna 18; 3. Repen 12; 4. Polet in Breg 10; 6. Cankar 8; 7. Kontovel 3.

Bližanje

1. Kras 30; 2. Repen 12.

Namizni tenis

1. Sokol 35; 2. Kras 20; 3. Dom Gorica 12,5; 4. Kontovel 10; 5. Škamperle 8; 6. Dom Rojan 7,5; 7. Polet 5; 8. Mladost 3; 9. RMV 1.

Balinanje

1. Zarja 14; 2. Gaja in Cankar 12; 4. Vesna 4.

Rusko kegljanje

1. Kras in Sokol 12; 3. Repen 10; 4. Gaja 6.

Košarka

1. Polet 38; 2. Cankar 18; 3. Dom Rojan 12; 4. Lonjer in Barkovlje 10; 6. Kontovel 8; 7. Breg in Juventina 3.

Badminton

1. Polet 10; 2. Škamperle 5; 3. Kontovel 3; 4. RMV 2, 5. Kras 1.

Naraščajniški peteroboj

1. Kras 26; 2. Cankar 16,5; 3. Škamperle in Barkovlje 9,5; 5. Polet 8; 6. Sovodnje 5; 7. Zarja 4; 8. Kontovel 3.

Odbojka

1. Polet 30; 2. Cankar 24; 3. Breg 22; 4. Škamperle 21,50; 5. Kras 19; 6. Zarja 16; 7. Sokol 15,50; 8. Barkovlje 8; 9. Primorec 4,50; 10. Kontovel, Mladost, Gaja, Juventina in Brda 1,50.

Nogomet

1. Kontovel 16; Breg 13; 3. Primorec, Gaja in Zarja 12; 6. Kras 10; 7. Repen 9; 8. Primorje in Mladost 8.

Streljanje

1. Škamperle 25,75, 2. Sovodnje 6, 3. Kras 5, 4. Cankar 2,75, 5. Kontovel 1,75, 6. Zarja 0,75.

NAJBOLJŠI ŠPORTNIKI 11. SŠI

1. Jazbec Branko (Polet) 41
2. Peterlin Joži (Polet) 24,75
3. Blažič Franko (Sokol) in Veljak Valter (Cankar) 24

NAJBOLJŠE ŠPORTNICE 11. SŠI

1. Ban Jana (Kontovel) 24,33
2. Zavadlal Eleonora (Kontovel) 21,50
3. Rauber Jasna (Cankar) 21

Končna lestvica 11. SŠI po društvih

1.	Polet	281,11
2.	Cankar	226,25
3.	Sokol	173
4.	Kras	169,14
5.	Škamperle	161,22
6.	Kontovel	130,08
7.	Vesna	90
8.	Breg	62,14
9.	Gaja	54
10.	Barkovlje	46,50
11.	Zarja	46,75
12.	Dom Rojan	45,50
13.	Repen	43
14.	RMV	28,14
15.	Matajur	28
16.	Primorec	24,64
17.	Lonjer	21
18.	Dom Gorica	12,50
19.	Mladost	12,50
20.	Sovodnje	11
21.	Devin - Štivan	9
22.	Primorje	8
23.	SPDT	5
24.	Juventina	4,50
25.	Brda	1,50

KOŠARKA

Dve prijateljski srečanji

Prva Borova peterka v Novi Gorici naraščajniki v Škednju

Po prepričljivi zmagi na račun Servolane bo jutri prva Borova peterka gostovala v Novi Gorici. Borovci so trenutno v zadovoljivi formi, saj so želi celo vrsto dobrih izidov, kar da seveda upati, da se bodo izkazali tudi v prvenstvu, ki se bo začelo 9. novembra.

Srečanje z Mebiom bo ob 11. uri v Novi Gorici.

Bor bo nastopil z naslednjo postavo: Adrijan Zavadlal (k), Silvan Ambrožič, Aleksander Sirk, Sergij Tavčar, Igor Sancin, Fabjan Boris, Peter Starc.

* * *

Prav tako jutri bodo igrali tudi Borovi naraščajniki, in sicer proti Servolani. Naraščajniki, katere trenira Edi Čermelj, se pripravljajo na prvenstvo, ki bo 19. t. m. Srečanje Servolana — Bor bo jutri, v nedeljo, ob 9. uri na igrišču v Škednju.

—bl—

SINOČI FINALE STRELJANJA 11. SŠI V DOBERDOBU IN NA PROSEKU

Strelci Škamperla najuspešnejši v moški in ženski konkurenci

Pri moških je zmagal R. Buzin (Sovodnje), pri ženskah L. Barej (Škamperle)

Na Proseku so v okviru 11. SŠI streljali trikrat: dvakrat so imeli kvalifikacije za moške in ženske, sinoči pa je bil na vrsti ženski finale

Strelski finale SŠI za moške je potekal v Doberdobu ob velikem zanimanju domačih gledalcev in gostov. Bitka za najboljša mesta je bila razmeroma ostra, kar kaže tudi končna lestvica. Lepo presenečenje je pripravil Buzin iz Sovodenj, ki je premagal vrsto priznanih tržaških strelcev. Med temi so se kot društvo najbolj odlikovali škamperlovci, ki so uvrstili med prvih pet mest tri svoje tekmovalce.

Končna lestvica

1. Buzin Rado (Sovodnje) 80
2. Lukša Ivan (Kras) 79
3. Žiberna Darij (Škamperle) 74
4. Kovačič Lucjan (Škamperle) 73
5. Dovgan Marino (Škamperle), Čač Radovan (Zarja), Vitez Franko (Cankar) in Daneu Marij (Kontovel), vsi 72
9. Szach Lino (Matajur) 71
10. Cotič Darij (Sovodnje) 69
11. Furlanič Marij (Škamperle) 68
12. Doljak Marcel (Kras) 67
13. Abram Lojze Škamperle), Hlede Edvard (Brda), Furlan Karel (Kras) 66
16. Kralj Rado (Primorec), Furlan Alojz (Kras), Rutar Edi (Sovodnje) 64
19. Zuanela Faustin (Matajur) 61
20. Cotič Darij (Mladost) 56
21. Ferfolja Sergij (Sovodnje) 55
22. Rebula Jurij (Kontovel) 54
23. dr. Budin Stanko (Kras) 53
24. Colja Maks (Mladost) 49

V strelskem tekmovanju za ženske je finale v glavnem potrdil dosežke v kvalifikacijah. Presenetila je Lučka Barej, ki je novo ime na prvih mestih strelskih lestvic. Mariza Pilat je že veteranka in je bila tokrat le za las «prekratka» za prvo mesto. Sonja Barej je potrdila «družinsko premoč» v tej disciplini, kar pa ni čudno, saj je Sonja tudi kot odbojkarica odlična «strelka».

Končna lestvica

1. Barej Lučka (Škamperle) 71
2. Pilat Mariza (Škamperle) 69
3. Barej Sonja (Škamperle) 67
4. Kenda Lidija (Škamperle) 66
5. Mikulus Anica (Cankar) 65
6. Husu Vanda (Kontovel) 64
7. Švab Nadja (Škamperle) 60
8. Bezeljak Julka (Škamperle) 49
9. Faletič Lučka (Kontovel) 45
10. Pavletič Olga (Škamperle) 44 točk.

V tej disciplini so torej odločno prevladovale tekmovalke Škamperla, saj so zbrale od skupnega števila 21 dosegljivih točk, nič manj kot 18.

Totocalcio

Bari - Vicenza	1 X
Fiorentina - Cagliari	1
Inter - Brescia	1
Juventus - Torino	X
Lazio - Sampdoria	1 X
Napoli - Roma	1
Palermo - Milan	X 2
Verona - Bologna	1 X 2
Genoa - Como	X
Modena - Varese	1 X 2
Reggina - Mantova	X 1
Padova - Legnano	1
Sambened. - DD Ascoli	X

TOTIP

1. —	prvi	1	2 1
	drugi	2	1 X
2. —	prvi	1	1
	drugi	X	2
3. —	prvi	1	
	drugi	2	
4. —	prvi	X	1
	drugi	1	X
5. —	prvi	1	
	drugi	2	
6. —	prvi	1	1
	drugi	X	2

ATLETIKA — PO EVROPSKEM PRVENSTVU

Sovjetske atletinje v Atenah v tekih niso zadovoljile

Med reprezentantkami SZ izstopa le Čižova - Slabi rezultati v sprintu

Za metalko krogle Nadeždo Čižovo se ni obetalo preveč veselo evropsko prvenstvo. Samo tri dni pred odhodom v Grčijo ji je vzhodna Nemka Margitta Gummel za en sam centimeter odnesla svetovni rekord. To je bil hud psihični udarec za mlado sovjetsko metalko, ki je močno spominjal na lanske olimpijske igre, ko je težko poražena zapustila Mehiko s samo bronasto kolajno. Z največjo zbranostjo je Čižova začela tekmo v Atenah in je praktično zmagala s prvim metom 20.10, kar je bil izenačen svetovni rekord. To je popolnoma zmedlo Nemko, Čižova pa je nato dosegla neverjetno serijo metov, zaključeno z novo svetovno znamko 20.43 m, ki je vsaj za sedaj nedosegljiva za ostalo konkurenco. Čižova je s to zmago in rekordom tudi primerno «maščevala» poraz iz Mehike.

Manj pričakovana je bila zmaga, celo dvojna, metalk diska Danilove in Muravjeve. Z meti nad 59 m so Sovjetinje sedaj enake ostali svetovni konkurenci z izjemo zahodne Nemke Westermann. S tretjim mestom Valentine Evert v metu kopja je SZ ponovno postala dežela metalk, kot pred nekaj leti.

Skakalke niso bile preveč dobre. V skoku v daljino, ki letos niti ni bil na visoki tehnični ravni, je peto mesto Tatjane Bičkove preskromen uspeh, v skoku v višino pa je dobro uvrstitev Okorokove (na meji svojih zmožnosti) pokvarila slaba Nina Brinceva (komaj 12. s 171 cm), še bolj pa Valentina Kozir, ki se niti ni uvrstila v finalni del tekmovanja, medtem ko bi lahko tudi zmagala, če bi skakala kot ob drugih priložnostih.

V vseh tekih sta bila zabeležena samo dva uspeha. Hitrina je na progi 100 m čez ovire dokazala, da njeni letošnji rezultati niso bili «papirnati» in se je uvrstila na četrto mesto, še boljša pa je bila Ljudmila Bragina na najdaljši ženski progi 1500 m. Zasedla je sicer prav tako četrto mesto, vendar z rezultatom svetovne vrednosti.

Porazno slabo je bilo prvenstvo za vse ostale. Lahko rečemo, da so na tem prvenstvu Sovjetinje v tekih dosegle dno. Na 800 m je bila Milda Kade, edina predstavnica SZ, brezkompromisno izločena že v predteku. V teku na 400 m je bila ena tekačica izločena že v predteku, nadaljnji dve pa v polfinalu. Na 200 m se tudi nobena sovjetska tekačica ni uvrstila v finalni tek, prav tako pa so vse tri predstavnice klavrno končale tudi na 100 m. Z običajno dobrimi predajami so Sovjetinje upale vsaj na dobro mesto v štafeti 4X100 m, bile pa so odločno slabo razpoložene in so zasedle v finalnem teku komaj sedmo mesto. Četrto mesto štafete 4X400 m ne pomeni praktično nobenega uspeha.

V primerjavi z moškimi so sovjetska dekleta sedaj v veliki zamudi. Dobra je situacija samo v metih in zadovoljiva v skokih, v tekih pa je treba razen redkih izjem začeti delo znova Trenerji imajo namreč danes na razpolago predvsem mlade tekačice. Če uspehi izostajajo pomeni, da so krivi predvsem trenerji. Slednji so v resnici predmet kritik že od leta 1964 dalje. Napredek se je opazil od tedaj pri moških, za dekleta pa se niso našli v Sovjetski zvezi boljše poti.

lin.

PRED NOGOMETNIM PRVENSTVOM 2. AMATERSKE LIGE

Pestra aktivnost štandreške Juventine

Danes začetek naraščajniškega prvenstva

Pred začetkom letošnjega prvenstva se je štandreška Juventina že udeležila tekem za pokal Donda v Podgori. Moštvo se na turnirju ni izkazalo in je pokazalo, da še ni uigrano. Bolje se je Juventina izkazala prejšnji četrtek v Tržiču, kjer je nastopila proti mešani postavi (mladinci - člani) enajsterice CRDA. Juventina je sicer doživela poraz z 1:2 zaradi enajstmetrovke, kljub temu pa je pokazala zadovoljivo igro.

V prvi tekmi prvenstva 2. amaterske lige, skupine D, bo Juventina igrala v Foglianu. Srečanje bo ob 15. uri.

* * *

Danes, sobota, 11. oktobra se začne tudi naraščajniško prvenstvo. V prvem srečanju bo Juventina nastopila na domačih tleh, in sicer ob 15. uri proti Audaxu.

Spored ostalih srečanj Juventine je naslednji:

18.10 — Juventina počiva
25.10 — Cormonese A - Juventina
4.11 — Juventina - Ardita
8.11 — Azzurra - Juventina.

* * *

Jutri, 12. oktobra, bodo juniorji odigrali svojo četrto tekmo, in sicer ob 10. uri v Ulici Balamonti na igrišču proti enajsterici Pro Gorizia. V prejšnjih srečanjih je Juventina zabeležila naslednje izide:

Ločnik — Juventina 4:0
Azzurra — Juventina 3:0
Juventina — Audax 2:2

* * *

Kot vidimo, je aktivnost Juventine pestra in društvo ima precej dela s svojimi tremi moštvi. Poleg tega četrta ekipa — mladincev — še ni začela tekmovanj. Številčno je torej Juventina še kar v redu; tehnično vodstvo pa upa, da se bo do nogometaši tudi kakovostno izboljšali.

D. R.

Prvenstvo 2. amaterske lige

Breg-Aurisina Vesna-Itala

Jutri se bo začela 2. amaterska liga. V precej ostri konkurenci sta zaposleni Breg in Vesna.

Obe enajsterici bosta nastopili na domačih tleh. Brežani bodo ob 15. uri na Padričah igrali proti Aurisini. Srečanje je precej izenačeno.

Križani pa bodo prav tako ob 15. uri sprejeli v goste enajsterico Itale. Tekma bo v Križu.

Zaradi pomanjkanja igrišča v Dolini

Nogometaši Brega letos na Padričah

Problemi in težave 2. kategorije se ne omejujejo samo na moštvo in njegove tehnične pomanjkljivosti, temveč so težavni tudi za vodstvo ekipe. In ti problemi so mnogo obširnejši in globoki. Našteli jih bomo le nekaj, s katerimi so se morali brežanski vodilelji letos spoprijeti. Prva preglavica je bila z ojačenjem moštva. Ko je bilo moštvo nared, se je pojavilo že kronično vprašanje igrišča. Breg je najprej naslovil prošnjo v Križ, vendar ni od tam dobil nobenega odgovora, ker si je igrišče baje že prej zagotovil proseški Libertas. V zameno pa bo letos ekipa nastopala na novozgrajenem igrišču na Padričah, ki odgovarja pravilniku 2. kat. Odveč bi bilo ponovno poudarjati, kako nujno potrebno je igrišče v Dolini, saj je tako obširno športno društvo, kot je Breg, brez usmiljenja obsojeno na propad, če manjkajo tiste športne priprave, ki so najnujnejše. Breg je na ta način zelo oškodovan. Letošnji dohodki so se opirali le na članarino. Drugih virov ni bilo. Letošnji stroški pa se bodo še povečali z odhodi v Furlanijo, s precej višjo vpisnino itd. Z lastnim igriščem bi lahko prihranili mnogo več.

Letos je odpadlo mladinsko moštvo, ker so nekateri mladinci prestopili v prvo ekipo, druge pa so dali na posodo h Campanellam, kjer bodo igrali na turnirju CSI, ki je neuraden in bodo prišli v poštev vedno, ko jih bo Breg potreboval.

Vodstvo ima letos namen polagati več pozornosti na začetnike in naraščajnike ,na katerih sloni bodočnost ekipe.

B. P.

JUTRI NA PADRIČAH OTVORITEV NOVEGA IGRIŠČA

Jutri zjutraj ob 10. uri bodo na Padričah otvorili novo nogometno igrišče, ki so ga člani in pristaši Gaje zgradili v glavnem s prostovoljnim delom. Igrišče bo jutri že sprejelo prve nogometaše. Zjutraj bodo nastopili mladinci Gaje in CRDA, popoldne Breg in Aurisina

ROART BRADFORD

Zamorski • gospod Bog in gospodje Izraelci

Humor ameriških črncev

9.

EZAV IN JAKOB

Pri Abrahamovih je bilo vse prav; nič se ni dogajalo in mali Izak je zrastel, se oženil, redil in pasel ovce ter jemal vse tako, kakor je prišlo. Nekega dne je prišla k njemu porodna babica in že od daleč klicala: «Gospod Izak, čaplja vam je prinesla parček majhnih dečkov; dvojčka sta.»

In zdaj je Izak spet zamašil steklenico in si usta obrisal z rokavom. «Well, nič ne pomaga,» je rekel, «Veste kaj, dajte jima ime Ezav in Jakob. Toda recite moji stari, da jima mora dati ime sama, če se ji vdrugič porodita dvojčka. Nočem si kvariti življenja in si beliti glave z izmišljanjem imen za male otroke.»

Jakob in Ezav sta rastla in vse je šlo gladko. Jakob je imel takšno naravo, da je kmalu odšel z doma ter si našel službo pri farmarju Labanu, kjer je krmil in napajal živino, Ezav pa je bil po očetu. In Izak je tudi imel Ezava rajši ko Jakoba.

«Zakaj tudi ti ne greš in si poiščeš delo, Ezav?» je vprašal Jakob Ezava. «Venomer sediš v senci, piješ whisky in nič ne delaš.»

«Jaz pomagam očetu,» je odgovoril Ezav.

«Ta tudi nič ne dela, samo whisky pije,» je odgovoril Jakob. «Jaz zaslužim svojih šestdeset centov na dan z napajanjem živine, ti pa se dela niti ne dotakneš.»

Mm!» je rekel Ezav. «Na tole me ne boš ujel — da bi šel delat za šestdeset centov na dan. Poglej, kako kosmate roke imam! In kako kosmate prsi! To je znamenje, da sem velik korenjak. Pojdem in si najdem delo v cirkusu kot dvigalec bremen.»

«Še nikoli nisem videl, da bi ti kaj vzdigoval,» se je zasmejal Jakob, «Kvečjemu kadar dvigaš putrh žganja k ustom.»

«Well,» je dejal Ezav, «za to je tudi treba krepkega moža, da bi dvignil sodček, poln žganja, ter ga na en požirek izpil. Tega bi ti ne zmogel.»

In tako je Jakob spet odšel krmit in napajat živino, Ezav pa je šel in treniral dviganje sodčka in pitje skozi čepno luknjo. Stari Izak je ležal lepo na hladnem ter z enim očesom opazoval, kako mu sinova raseta, z drugim pa je spal.

Nekega dne je šel gospod Bog po cesti in videl Ezava, kako se opoteka in prepeva:

«Imel sem brunetko,
pa ni me ljubila,
imel sem blondinko —
me je zapustila,
a lastna mi žena
je s pastorjem šla
kdo ve na kateri
konec sveta —
John, zdaj mi nalivaj,
prestati nikar,
dokler pod mizo
ne bo gospodar!»

«Kaj naj to pomeni, opotekati se po cesti in prepevati pesem o Johnu?» je strogo vprašal gospod Bog. «Lahko bi že bil pameten.» Toda Ezav se je opotekal naprej in nadaljeval:

«Na bregu ob reki
otožno sedim
in solze prelivam
živet' se bojim —
John, zdaj mi nalivaj,
prestati nikar,
dokler pod mizo
ne bo gospodar!»

«Jamčim ti za to, da bo bolje ,če te ne bom videl sedeti nekje ob reki, kakor poješ v tej svoji prostaški popevki o Johnu,» je rekel Gospod.

«Zakaj, Gospod?» je vprašal Ezav.

«Poslušaj! Zakaj si ne poiščeš dela kakor Jakob?» je dalje govoril gospod Bog. «Kar naprej pohajkuješ, piješ, grešiš in sploh uganjaš take reči, da mi to že preseda. Preden se nadejaš, boš starec in kaj bo potem s teboj? Denarja ne boš imel, nihče te ne bo vzel na delo in nazadnje boš skončal v ubožnici ali pa v poboljševalnici.»

«Kdo? Jaz?» se je zasmejal Ezav. «Mar nima moj oče več denarja kakor stara milijonarka Gouldova? Haha!» in Ezav je šel naprej svojo pot, se opotekal in prepeval.

Gospod Bog pa je šel naravnost k Izaku in ga začel buditi.

«Kdo je?» je vprašal Izak še ves zaspan.

«Jaz,» je odgovoril gospod Bog.

«Well, moraš oprostiti, Gospod; saj veš, oči mi več tako ne služijo kakor nekoč.»

«Kajpak,» je rekel gospod Bog, «to je od whiskyja. Toda o tebi nočem danes s teboj govoriti. Prišel sem, da se s teboj pogovorim o tvojem izprijenem sinu, o grešniku.»

«No, seveda — saj je tudi res sramota, kajne, Gospod?» je rekel Izak. «Stokrat sem to fantu rekel, pa nič ne pomaga. On nima nič drugega v glavi kakor tiste punce starega Labana in se venomer vrti samo okrog njih. Kolikokrat sem mu rekel: fant, zakaj ti ni Ezav zgled? Toda kaj še, ne posluša me.»

«Ti govoriš o Jakobu, jaz pa sem govoril o Ezavu,» je rekel gospod Bog.

«Ti govoriš o Ezavu?» se je začudil Izak.

«Seveda,» je odgovoril Gospod. «Pravkar sem ga videl pijanega ,kako je prepeval tisto pesem o Johnu.»

«Za mladega fanta jo poje še precej dobro, ne misliš, Gospod?» je govoril Izak. «Jaz sem ga to pesem naučil!»

«Jamčim ti za to, da jo bo nekega dne pel v ubožnici,» je rekel Gospod. «Meni tale fant ni všeč. Všeč mi je Jakob.»

«Well, Gospod,» je vzdihnil Izak, «poznam ta dva dečka že od zdavnaj, še ko sta bila v zibelki. Ezav ima svoje slabe lastnosti, Jakob pa tudi svoje. Toda o Ezavu ne more nihče nič slabega reči. Ezav morda res misli samo na whisky, Jakob pa misli samo na ženske. In če naj izbiram med whiskijem in žensko, imam whisky rajši opolnoči kakor žensko opoldne. In Jakob dela povrh še za starega Labana le zato, da bi se mogel sukati okrog njegovih deklet.»

«Delo ni še nikomur nič hudega storilo,» je ugovarjal Gospod.

«Pa mu tudi nič ne koristi,» je odvrnil Izak, «kvečjemu da je za to plačan.»

«Kakšno plačo dobiva pri Labanu?»

«Še verjel ne boš, Gospod, če ti povem,» je rekel Izak, «ampak ta osel je tako neumen da je Labanu obljubil, da bo delal zanj sedem let!»

«No, a potem ga bo vendar Laban izplačal, ne?»

«Seveda,» se je smejal Izak. «Laban mu bo plačal, toda ne z denarjem! Namesto z denarjem mu bo plačal z dekletom!»

«Menda vendar ne?» je rekel gospod Bog.

«Je že tako, zares!» je dejal Izak.

«Well, to mi noče v glavo!» je rekel gospod Bog. «In jaz sem si zaznamoval, da bo Jakob moj izvoljenec.»

Drugega dne je Izak sklenil, da bo dal ves svoj denar in ovce in sploh vse Ezavu, toda Jakob je o tem takoj izvedel. Zato je pustil delo, se prikradel v hišo ter si nataknil rokavice iz kozličje kože, da bi imel roke kosmate kakor Ezav.

«Tukaj je tvoj Ezav, oče,» je rekel Jakob, «Ti si baje rekel, da mi hočeš dati nekaj denarja in ovce?»

Stari Izak je iztegnil roke in otipal dlako na rokavicah iz kozličje kože, mislil je, da je to Ezav. In dal je Jakobu ves denar in ovce. Jakob je pobral denar, hodil okoli hiše ter prepeval, ko da je milijonar.

Ezav je kmalu zvedel, kaj se je zgodilo, razjezil se je, tega ni pustil kar tako.

«Jakob,» je rekel, «slišal sem, da se boš oženil in da je dekletu ime Lea.»

«Potem si pa slabo slišal,» je odvrnil Jakob. «Ženil se bom, toda dekle se imenuje Rahela.»

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica 24 Maggio 1/I, Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečno 800 lir — vnaprej, četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 8.100 lir, SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-6374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/1., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 601-3-270/1 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 50 lir beseda — Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst